РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 232 (2216).
3 ЧОРШАНБА ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Уй муборак!

КООПЕРАТИВ БИНОЛАР

Бугун

Октябрь районидаги «Марказ-27» кварталида кооператив асосидаги 40 квартирали уйда қурилиш ишлари ниҳоясига етказилди. Бинони 159-қурилиш трестининг коллективи бунёд этди.

Бундан ташқари «Марказ-1» кварталида 40 квартирали уй ҳужжатларига имзо чекилди.

Кейинги пайтларда шаҳримизда кооператив асосида уй-жой бинолари қурилишига эътибор кучайтириляпти. Ҳозирги пайтда шаҳримизда бир йўла 20 га яқин ана шундай биноларнинг қурилиши олиб борилмоқда. Ҳозиргача 6 та уй буюртмачиларнинг ихтиёрига берилди. Бинокорлар қолган объектларни йил охиригача битказиш ниятидалар.

Шаҳар—қишлоққа

ҲИММАТ

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов райони меҳнаткашлари билан чўлқувар Сирдарё областининг Ворошилов районига беминнат оталиқ ёрдами кўрсатмоқда.

Терим мавсуми бошланиши билан у ерга кўчма устахоналар юборилди. Уларнинг ҳар бирига тажрибали слесарь ва электрпайвандчилар ҳамда ремонтчилар звеноси бириктирилган эди. Улар мана шу кунларда далама-дала юриб, «пўлат от» чавандозларининг оғирини енгил қилмоқдалар. Уларнинг шарофати билан ҳар бир машина унумли ишламоқда.

Кўчма устахоналарнинг ишидан айниқса, оталиқдаги районнинг «Социализм» совхози меҳнаткашлари беҳад мамнун. Илгари терим мавсумларида бу совхоз пахтазорларида пахта тераётган машиналарга бирор эҳтиёт қисм керак бўлиб қолса бўлим ёки совхоз марказидаги трактор паркидан зарур қисмлар ташиларди. Агрегат унгача бекор турарди. Шаҳарликлар ёрдами туфайли бу оворагарчиликларга барҳам берилди. Бу йил ялпи ҳосилнинг 85 фоизини техника билан йиғиб-териб олишга аҳд қилган социализмликларга бу тадбир жуда қўл келди. Шаҳарлик қўлдошларининг ёрдамидан беҳад миннатдор бўлган совхоз деҳқонлари ўз навбатида 220 тонна қовун-тарвуз ва 10 тонна помидорни Собир Раҳимов районига юборишди.

Собир Раҳимов райони партия комитетининг биринчи секретари М. Ҳ. Қурбонов ва саноат-транспорт бўлимининг мудири ўртоқ Т. С. Қосимовлар бошлиқ шаҳарликлар бир неча марта Ворошилов районига ташриф буюриб, хўжалик ва ташкилотларнинг иш фаолияти, ютуқ ҳамда камчиликлари билан яқиндан танишдилар. Ўз навбатида Ворошилов район партия комитети вакиллари ҳам пойтахт районининг ишлаб чиқариш ҳаёти билан танишдилар. Собир Раҳимов районининг ҳар бир ташкилоти, ҳар бир корхонаси ва ҳар бир муассасаси қишлоқ районига беминнат ёрдам кўрсатмоқда. «Гулистон» совхозини «Компрессор» заводи, «Социализм» совхозини агрегат заводи, Свердлов номли колхозни темир-бетон буюмлари ва «Миконд» чинни заводлари ўз оталиқларига олишди.

Ворошилов райони Сирдарё областининг кенжа районларидан ҳисобланади. Техника район ишлаб чиқаришига кундан-кунга кўпроқ сингиб боряпти. Район техникасини тараққий қилдиришда ва парваришлашда шаҳарлик дўстларнинг улуши улкан бўлди. Шу йилнинг ўзида оталиқ районнинг кўпгина корхоналари қишлоққа кўплаб тайёр техника ва эҳтиёт қисмлар жўнатиш билан бирга тажрибали мутахассисларни ҳам йўллаб турдилар. Агрегат заводи «Социализм» совхозига 9.500 сўмлик эҳтиёт қисмлари юборди. Бунга қўшимча ўз кучлари билан 13 минг сўмлик иккита типовой дала шийпони (барча жиҳозлари билан) қуриб бердилар. 1. 036 сўмлик хилма-хил асбоб-ускуналар ҳам тортиқ қилинди. Шунингдек, Свердлов номли колхоз темир-бетон буюмлари заводидан 3040 сўмлик, «Миконд» заводидан 2.558 сўмлик, чинни заводидан 1.200 сўмлик техника асбоб-ускуналарини олди. Агрегатлар ремонт қилинаётган долзарб паллада «Миконд» заводи беш кишилик слесарлар бригадасини ёрдамга юборди. Азамат шаҳарликлар колхознинг трактор паркида зарбдор бир ойлик эълон қилиб, ишга тушдилар. Ойлик давомида уларнинг моҳир қўлларидан янгиланиб чиққан 16 та терим агрегати ва 20 та транспорт тележкаси тайёр техника линейкасига тизилди.

Ворошилов райони меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида она Ватанга 42 минг ўрнига сал кам 50 минг тонна «оқ олтин» армуғон этишга аҳд қилдилар. Ҳосилнинг 40 минг тоннаси «пўлат этак»лардан тўкилади.

Бу юксак маррани эгаллашда Собир Раҳимов райони ишчи-хизматчилари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

М. ПАРДАЕВ.

Сирдарё область, Ворошилов район, «Янги ҳаёт» газетаси ходими.

1973 Беш йиллик: ҳал қилувчи йил меҳнат вахтаси

ВАҚТДАН БИР ОЙ ЎЗИБ

Ўйинчоқлар фабрикаси ишчилари Бокудаги шу номдаги корхона коллективи билан мусобақадош. Меҳнат беллашувини кўнгилдагидек йўлга қўйиш, илғор тажрибаларни ишда қўллаб бориш ўйинчоқсозларга муваффақият калити бўлиб хизмат қилмоқда. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида актив иштирок этаётган фабрика меҳнатчилари маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш тўққиз ойлик программасини муддатидан 25 кун илгари бажаришди. Йил бошидан буён топшириққа қўшимча 450 минг сўмликдан ортиқ ҳар хил ўйинчоқлар тайёрланиб, кичкинтойларга ҳавола этилди.

Илғор коллективнинг қўлга киритаётган ютуқлари муносиб тақдирланмоқда. Социалистик мусобақанинг биринчи ярим йил якунлари бўйича республика Енгил саноати министрлигининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофотини олган корхона ишчилари шундан кейинги ойларда ҳам бўш келмадилар. Ҳозир улар ўз меҳнат календарларида ноябрь ойини кутиб олганлар.

Коллективлараро социалистик мусобақада пластмасса цехи меҳнат аҳли байроқдор бўлаётир. Йигирмадан ортиқ миллат вакилларидан иборат бу цех коллективи бир ота-она фарзандларидек ҳамжиҳатликда фидокорона меҳнат қилмоқда. С. Насриддинова, А. Ҳасанова, М. Қодирова, М. Алимова, Б. Мазур сингари машъалларнинг коллектив муваффақиятига қўшаётган улушлари салмоқли бўлаяпти.

Фабрика ишчилари беш йилликнинг тақдири ҳал бўладиган йилда 5 миллион 400 минг сўмликдан кўпроқ ўйинчоқ тайёрлаб, савдо тармоқларига юбориш мажбуриятини олган. Кам чиқим билан кўплаб яхши сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан тобора авж олдирилаётган мусобақа социалистик мажбуриятнинг асосий бандларини бажарилишини таъминламоқда. Фабрика янгилик ижодкорларидан М. Попик, Ш. Меликс ва бошқаларнинг ишлаб чиқаришга жорий этилган кўплаб қимматли таклифлари катта фойда келтириш билан бирга қўл меҳнатини енгиллатиш ва маҳсулот таннархини белгиланганидан анча арзон бўлишига олиб келяпти.

ЁШ КОММУНИСТЛАР ЎҚУВИ

Тошкент авиация заводининг партия ташкилоти ҳар йили ўз сафларига 150 — 200 самолётсозни қабул қилмоқда. Партия комитети ёш коммунистларни тарбиялаш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқда. Ёш коммунистлардан 40 дан ортиқ киши марксизм-ленинизм университетида ўқимоқда. КПСС сафига кирганлар учун махсус мактаб очилди. Улар бу мактабда ўзларининг ғоявий-назарий савияларини оширадилар. Корхонада назарий конференция ўтказилди. Бу конференцияда ёш коммунистлар доклад қилишди.

(ЎзТАГ).

Пойтахтимизнинг бир куни
хабарлар фактлар янгиликлар воқеалар

Тошкент—Будапешт мусобақаси

Мусобақалашиш ва тажриба алмашиш «Тошкенткабель» заводи билан Венгрия кабель комбинати ишчилари ва инженер техник ходимлари ўртасида анъанага айланиб қолган. Тошкентлик кабелчиларнинг қардош Венгрияга қилган навбатдаги сафарида Тўлқин Турсунов бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадаси билан Янош Лайтауйфалуш бошлиқ социалистик меҳнат бригадаси ўртасида ўзаро социалистик мусобақа тўғрисидаги шартнома имзоланди.

СУРАТДА: инженер-электрик Имре Коди бригада бошлиғи Тўлқин Турсунов ва «Тошкенткабель» заводи партия комитетининг секретари Хазип Шагиевга венгер комбинатининг ҳисоблаш маркази ишлари ҳақида ҳикоя қилиб бермоқда.

А. ЕРШОВ фотоси.

(ЎзТАГ).

Техника шарофати

Линия ишга тушди

Октябрь революцияси номли тепловоз ремонти заводида электр поездларни ремонт қилинадиган поток линия ишга туширилди. Илгари бу участкадаги ишлар қўл кучи билан бажариларди. Механизация шарофати билан иш кучи 50 процентга камайтирилди.

Шунингдек, тепловоз цехида ҳам ана шундай поток линияси ишга тушиш арафасида турибди. У фойдаланишга топширилгач, бир ойда 5 та тепловозни капитал ремонтдан чиқариш имконияти туғилади. Меҳнат унумдорлиги ошади.

Яқин кунларда корхонада локомотивлар бўяладиган участкада ҳам иш бошланади. Унинг лойиҳасини полтавалик инженерлар яратиб беришди. Ҳозиргача битта тепловозни мойлаш ва бўяш учун икки кун овора бўлинарди. Янги мослама ишга тушгач, бу муддат бир неча баравар камаяди.

ТРЕСТ МУВАФФАҚИЯТИ

Бугун

«Ташводстрой» трести коллективи тўққиз ойлик планга қўшимча 300 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарди.

Трест ишчилари тўққиз ойлик планни 20 сентябрдаёқ адо этган эдилар. Пландаги 12 миллион 249 минг ўрнига 12 миллион 550 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

— Трестимиз асосан янги ерлар очиш билан шуғулланади, — деди мухбиримиз билан суҳбатда трест бошқарувчиси ўринбосари С. Асадуллаев, — Бу йил 1910 гектар янги ер ўзлаштирдик. Бўка райони, «2-Тошкент» совхозида биз ўзлаштирган ерларда сабзавотчилик хўжаликлари ташкил этилди.

МЕХАНИЗАТОРЛАР ЁРДАМИ

Пойтахтдаги Фрунзе район саноат корхоналари, ташкилотлар ва муассасаларнинг қирққа яқин механизаторлари Тошкент областининг Чиноз район дала меҳнаткашларига ёрдамга келдилар. Булар орасида «Таштекстильмаш», ремонт-механика заводи, «Ўзбекистон» табиий ва сунъий чармлар бирлашмасининг вакиллари бор. Улар дала меҳнаткашларига қишлоқ хўжалик техникаларини ремонт қилишда ҳамда ҳосилни йиғиб-териб олишда ёрдам берадилар. Ёрдамчилар ўзлари билан ускуналанган олтита автолетучка олиб борганлар.

Районнинг 500 га яқин меҳнаткашлари шу кунларда сабзавот ва полиз экинларини йиғиб олиш билан банд.

Шунингдек, 50 дан ортиқ пахта териш машиналарини бошқарувчи механик-ҳайдовчилар ҳамда тўртта автолетучка Сирдарё область пахтакорларига ёрдам бермоқда.

Давр нафаси

МИНГ ЎРНИГА МИЛЛИОНЛАБ

Тошкентда пиво ишлаб чиқарадиган дастлабки завод 1874 йилда қурилган. У тез орада савдогар Ивановнинг мулкига айланиб кетди. Орадан уч йил ўтгач полковник Жемчужниковнинг ишбилармон хотини ана шундай корхонани ишга туширди. 1909 йилда шаҳарда тўртта пиво заводи ишлаб турган эди. Уларнинг бир йилда ишлаб чиқарадиган маҳсулоти 340 минг челак пиводан иборат бўлган.

* * *

Ҳозирги пайтда Тошкентда 3 та пиво заводи ишлаб турибди. Уларнинг энг қадимийси 3-пиво заводидир. Бу корхонада йилига 2 миллион декалитр пиво, 450 минг декалитр лимонад, 500 минг декалитр квас ва 80 минг декалитр сироп ишлаб чиқарилади. Бундан ташқари корхонада йилига 350 тоннадан қуруқ кисель тайёрланади.

2- ва 6-пиво заводлари биргалашиб бир йилда 4 миллион декалитр пиво тайёрлайди. Шу йилнинг ўзида Тошкентда ҳаммаси бўлиб (эски ўлчов билан ҳисоблаганда) 5 миллион челак пиво ишлаб чиқарилади.

ОЛИМЛАР АНЖУМАНИ

Синтетик полимерлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида муваффақиятли қўлланилмоқда.

Бугун

Тошкентда ўз ишини бошлаган олимларнинг Бутуниттифоқ симпозиуми кун тартибидаги асосий масала синтетик полимерларнинг медицинадаги аҳамиятини ўрганишга бағишланди.

Симпозиум СССР Министрлар Советининг Давлат илмий-техника комитети, СССР ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиялари ташаббуси билан ўтказилмоқда.

Анжуман очилишида республика Фанлар академиясининг президенти, академик О. С. Содиқов нутқ сўзлади. Шундан кейин Москва, Ленинград, Қозон, Рига, Свердловск шаҳарларидан келган таниқли олимлар илмий докладлар қиладилар.

Кенгашда мамлакатимизнинг барча қардош республикаларидан химия фани соҳасида танилган йирик олимлар қатнашмоқдалар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ Л. Брежнев, Н. Подгорний, А. Косигин ўртоқлар Гвинея Демократик партияси Бош секретари, Гвинея Республикасининг Президенти Аҳмад Секу Турега КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати ва шахсан ўз номларидан Гвинея Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг 15 йиллиги муносабати билан самимий табриклар йўллайдилар.

⊙ Гвинея-Бисау Республикаси давлати эълон қилинганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Косигин ўртоқларнинг Гвинея-Бисау Республикаси Давлат кенгашининг раиси Луис Кабралга, Гвинея-Бисау Республикаси Давлат комиссарлари кенгашининг раиси Франсиско Мендесга табриги эълон қилинган.

⊙ СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Сомали Демократик Республикаси Олий революцион кенгашининг вице-президенти Муҳаммад Али Самантарни 2 октябрда Кремлда қабул қилди. Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет-Сомали муносабатларини янада ривожлантириш масалалари ва халқаро аҳволнинг актуал проблемалари муҳокама қилинди.

Маданият хабарлари

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИГА

Бугун

1-пойафзал фабрикаси маданият саройи агитбригадаси Оққўрғон райони хўжаликларига жўнаб кетди. Агитбригада составида ўзбек ашула ва рақс ҳамда «Патриот» ансамбллари бор. Бригадага Фрунзе район «Билим» жамиятининг лекторлари бириктирилган.

Улар райондаги «Огонёк», «Оққўрғон», Сегизбоев, Ҳамид Олимжон номли хўжаликларда бир ҳафта давомида маданий хизмат кўрсатадилар. Бундан ташқари, фабриканинг оталиқдаги хўжалиги — Сегизбоев номли совхозда дала шийпонларини безатиш, клублар ишини ташкил этишга ёрдам берилади.

АКАДЕМИК ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Атоқли олим, Ленин мукофоти лауреати, Буюк Британия ва Франция минералогия ва геология жамиятининг аъзоси Ҳабиб Муҳамедович Абдуллаев ҳақида ҳужжатли фильм яратилди. Кинофильм академик Ҳ. М. Акромхўжаев ва катта илмий ходим Х. Раҳматуллаевлар сценарийси асосида тайёрланди. Картина режиссёри И. Х. Гибалевич.

Фильмда олимнинг ёшлиги, ўсмирлиги ва илмий ҳаёт йўли акс эттирилган. Унинг Ўрта Осиё геологиясига қўшган ҳиссаси, геолог мутахассисларни ва олимларни тарбиялашдаги қилган хизматлари акс эттирилган.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Вьетнам Демократик Республикасида Новости матбуот агентлиги ташкил этган Совет Армиясига бағишланган «Тинчлик посбонлигида» фотовиставкаси намойиш этилмоқда. Дастлабки ўн кун ичида Ханойда бу виставкани 40 мингдан зиёд киши келиб кўрди. Ҳозир виставка мамлакатнинг бошқа шаҳарларида, Вьетнам Халқ армиясининг қисмларида намойиш қилинмоқда.

СУРАТДА: ханойликлар виставка билан танишмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

⊙ БЕРЛИН. ГБСП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Хонеккер ГДР ишчилар синфи ҳарбий дружиналари тузилганлигининг 20 йиллиги муносабати билан бу ерда бўлиб ўтган митингда сўзга чиқиб, бундай деди: «КПСС XXIV съезди қабул қилган тинчлик программасининг муваффақият билан амалга оширилиши, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ўзаро келишиб олиб борилаётган ташқи сиёсати ер юзининг кўп қисмида туб ўзгаришларга сабаб бўлди».

«Халқаро муносабатларда сиёсий бурилиш— кескинликни камайтириш сари бурилиш содир бўлмоқда. Халқларнинг тинчлик ва эркинлик шароитида яшаши йўлидаги иродаси ўзининг реал истиқболига эга», — деди Э. Хонеккер.

⊙ ГААГА. Роттердамда совет рассоми Д. Д. Жилинский асарлари виставкаси очилди. Виставка шу йилнинг 9 ноябригача ишлайди.

⊙ ЛОНДОН. Чили билан бирдамлик Англия комитети Буюк Британия меҳнаткашларини Чили халқининг ҳарбий хунтага қарши курашини қўллаб-қувватлаш юзасидан 4 ноябрда ўтказиладиган миллий намойишда актив қатнашишга чақирди.

Лондон бинокорлари Англия бош министри Э. Хитдан Чили билан дипломатия муносабатларини узишни ва у билан ҳар қандай савдо-иқтисодий алоқаларни тугатишни талаб қилдилар.

Лейбористлар партиясининг миллий ижроия комитети Англия ҳукуматини Чилида қамоққа олинган барча сиёсий маҳбусларнинг озод этилиши ва Чилида қатл қилиш ва террорнинг ҳозирги тўлқини тўхтатилиши учун курашишга чақирди. Ижроия комитетнинг баёнотида Чили ватанпарварлари билан халқаро бирдамлик зарур эканлиги таъкидлаб ўтилади.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ҲИНДИСТОНГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Ҳиндистон Бош министри И. Гандининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев расмий дўстона визит билан Ҳиндистонга боради. Визитни шу йил ноябрь ойининг иккинчи ярмида ўтказиш мўлжалланади.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Америка Қўшма Штатлари газеталариноширлари миллий уюшмасининг делегацияси Ўзбекистоннинг ҳаёти билан таниша бошлади. СССР журналистлар союзининг таклифига биноан бизнинг мамлакатимизга келган меҳмонлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлдилар, Г. Димитров номидаги 9-ўрта мактабни бориб кўрдилар. Меҳмонлар Тошкент шаҳар ижроия комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Янги лойиҳалар

ТЕМИР-ЙЎЛЧИЛАР ОРОМГОҲИ

«Желдорпроект» институтида темирйўл ишчилари ва хизматчилари учун шу йилнинг ўзида кўпгина маданий-маиший бинолар лойиҳаси яратиб берилди.

Бугун

локомотив бригадаси учун дам олиш зонаси лойиҳаси тамомланди. Унинг бош инженери Л. К. Симбалистдир. Оромгоҳ Жиззахнинг баҳаво жойларидан бирида ташкил этилади.

Шунингдек, темир йўлчилар фарзандлари учун 280 ўринли болалар боғчасининг лойиҳаси ҳам ниҳоясига етказилди. Бундан ташқари, институтда темир йўл устидан ўтадиган ўтиш йўллари лойиҳаси ҳам яратилмоқда. Ана шундай лойиҳалар «Келес», Красногвардейск, Наманган, Қорасув станциялари учун яратилди.

Бу йил институт коллективи 500 минг сўмликдан зиёд лойиҳа ишларини бажаради.

ҚУЛАЙ ВА ЧИРОЙЛИ

Госпиталь бозоридаги Ленин райпищеторгига қарашли 7-магазин яқинда қайта реконструкция қилиниб, ҳамшаҳарларимизга яна хизмат қила бошлади.

Шаҳар маиший хизмат бошқармасининг район қурилиш бинокорлари магазинни сифатли ремонтдан чиқардилар.

Магазин деворларига ҳар хил расмлар чизилган. Чорвачилик маҳсулотлари билан савдо қилувчи бу магазин заллари 400 квадрат метрни ташкил этади. Гўшт, колбаса, балиқ каби бўлимларда 48 сотувчи харидорлар хизматида бўляпти.

Магазин Тошкент ва Ўратаулдаги гўшт комбинатлари билан бевосита алоқа боғлаган. Маҳсулотлар «Узмясорибторг» базасидан келтирилади.

СУРАТДА: янги павильонда.

Ю. Бутусов фотоси.

Қўғирчоқлар сафари

Бугун

Республика қўғирчоқ театри коллективи дала меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиш мақсадида Сирдарё областига жўнаб кетди.

Репертуарда «Сичқонча ва унинг дўстлари», «Уйқудаги гўзал», «Овдаги ҳодиса». «Алдар кўса» каби спектакллар бор.

Театр коллективи қардош Қозоғистон ССРнинг Чимкент областига ҳам боради.

1971–1975 БЕШ ЙИЛЛИК: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛ — МЕҲНАТ ВАХТАСИ

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ КЎПЛАБ, СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАИЛИК!

БУЮРТМАЧИЛАР ТАҲСИНИ

- ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН
- МИЖОЗЛАР ТАШАККУРИ
- ШИКОЯТГА УРИН ҚОЛМАДИ
- МАҚСАД ҚАТЪИЙ БУЛСА

Бундан атиги уч йил аввал газ аппаратлари заводи қолоқ ҳамда маҳсулоти сифатсиз корхоналардан ҳисобланар эди. Маҳсулот сифати ёмон бўлса ҳам майли эди-я, унинг таннархи ҳам қиммат эди. Бошқача айтганда, корхона коллективи бир сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариши учун 108 тийин, ҳатто ундан кўпроқ маблағ харж қиларди.

Тўғри, бунинг ўзига яраша сабаблари бор эди. Заводнинг асосий маҳсулоти тўрт ва икки камфорли газ плиталари қисмлари корхонада эмалланмас эди. Чунки бу юмушни бажариш учун етарли шароит йўқ эди. Шунинг учун ҳам улар Оҳангарондаги санитария жиҳозлари заводига олиб борилиб, сирланиб қайтилар эди. Бўлажак газ плиталарининг пардоздан чиққан асосий узеллари корхонага яна келтирилгунча ўз сифатини йўқотарди. Натижада тайёр маҳсулот буюртмачиларга етказиб берилгач, қатор шикоят ва таъналарга сабаб бўларди. Бунинг устига бордикелди транспорт ҳаражатлари маҳсулот таннархини ошиб кетишига сабаб бўлар эди.

Бу ҳолга барҳам бериш корхона мутахассислари, қолаверса, бутун коллектив эътиборидан четда қолмади. Сирлаш участкасини барпо этиш, эмаллаб берадиган печни ўрнатишга тайёргарлик кўрила бошланди.

Ҳал қилувчи йил барча ишчи коллективлари қатори завод меҳнаткашларига ҳам қувонч келтирди. Корхонадаги мўъжазгина эмаль участкасининг катта цехга айлантирилиши, катта печнинг ўрнатилиши коллектив севинчининг дебочаси бўлди.

Ҳозир тайёрланаётган газ плиталари узелларининг 95 проценти ана шу янги цехда сирланмоқда.

Эмаль цехининг ишчиси М. Мусаев бундай дейди:

— Ҳар куни уч сменада коллективимиз уч мингтагача деталини эмаллаб беряпти. Бу йил бошидагига нисбатан олти баравар кўпдир. Шунинг учун ҳам икки камфорли газ плитасига Давлат Сифат белгиси берилди.

— Ҳозир,— дейди сирлаш цехининг бошлиғи, корхона партия бюросининг секретари А. Юркевич, — бу ерда яна бир сирлаш печини қуриш учун қизғин ҳозирлик кўриляпти. Бу тадбир амалга оширилгач, заводимиз цехларида тайёрланаётган узель ва деталларнинг барчасини сирлаб беришга қудратимиз етади.

Аҳил коллективнинг маҳсулот таннархини арзонлаштириш борасидаги ишлари ҳам диққатга сазовордир. Авваллари бир детални тайёр ҳолга келтиргунга қадар бир неча ишчи қўлидан ўтар эди. Иш жараёнларини қисқартириш қувончли натижалар бермоқда. Чунончи, 1970 йилда бир сўмлик товар маҳсулотига 95 тийин сарфланган бўлса, эндиликда у 79,8 тийинни ташкил этади.

Вақт ва маблағларни кам сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот тайёрлаш бўйича авж олдирилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси завод ишчиларига қувончли ютуқларни қўлга киритишга имкон беряпти.

Ишчилар ишлаб чиқариш унумдорлигини мажбуриятда кўзда тутилган 0,5 процент ўрнига 5,9 процентга ўстиришга эришдилар. Йил бошидан буён корхона адресига буюртмачилардан бирорта ҳам шикоят тушмаганлиги коллективнинг катта ғалабаси бўлди. Аксинча, заводга бепоён она Ватанимизнинг турли томонлари: Озарбайжон, Арманистон, Грузия, Доғистон, Узоқ Шарқ, Татаристондан, шунингдек, РСФСРнинг турли шаҳар ва қишлоқларидаги мижозларидан миннатдорчилик хатлари келиб турибди.

К. ҲАМРОЕВ.

Меҳнат интизоми—асосий масала

Заводимиз меҳнат коллективи ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги ордени топширилиши муносабати билан Тошкентдаги тантанали қўшма мажлисда қилган нутқини катта қизиқиш билан ўрганмоқда. Коммунистик партиямиз меҳнат интизомини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқда. «Меҳнат интизомини ошириш ижтимоий бойликни кўпайтиришнинг шундай бир резервидирки, бу капитал маблағлар сарфлашни талаб қилмайди-ю, аммо катта ва тез самара бериши мумкин»,— деди Леонид Ильич Брежнев.

Бу ҳақ гапдир. Масалан О. Мукимеджонов бошчилик қилаётган бригада билан бизнинг бригадани олиб кўрайлик. Бу мусобақадош икки коллектив аъзолари ўртасида меҳнат интизомини бузиш ҳоллари бўлмайди. Йиғувчилар иш вақтидан унумли фойдаланадилар Шу сабабли юксак кўрсаткичларга эришилмоқда. Коммунист В. Наумов, Ф. Зиганшин ва мен меҳнат қилаётган бригада шу кунларда 1974 йилнинг июнь ойи ҳисобига маҳсулот тайёрламоқда. Бригадамиз беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йил планини Улуғ Октябрнинг 56 йиллиги байрамигача бажарэди. «ОВХ-14» чанглагич-пуркагич машиналарининг узелларини йиғамиз. Биз йиғган узеллар сифатли бўлгани учун О. Мукимеджонов бошлиқ асосий йиғиш участкасининг ишчилари мамнун бўлмоқдалар.

Заводимиз коллективи катта. Шунинг учун ҳам ишлаб чиқариш фаолиятида ҳар хил воқеалар содир бўлиши мумкин. Масалан, ишга чиқмай қолиш, ишлаб чиқариш интизомини бузиш ҳоллари шулар жумласидандир. Ишчи шарафини авайламаётган кишиларга қарши қатъий кураш олиб боришга қарор қилинди. Яқинда завод партия комитети ҳузурида меҳнат интизомини бузувчиларга қарши кураш штаби тузилди. Штаб аъзолари ҳар куни эрта билан соат 9 да 10 минутга йиғиладилар. Корхона бўйича навбатчилик қилган киши ички тартибни бузилиши, кимлар прогул қилганлиги, станоклар кимларнинг айби билан ишламай турганлиги тўғрисида ҳисобот беради. Агар шундай ҳоллар юз берган бўлса, дарҳол зарур тадбир-чоралар кўрилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида айтилганидек, меҳнат интизомини ошириш билан алоқадор масалаларнинг ҳаммасига ҳар доим диққат эътибор бериб туришимиз, бу жуда муҳим проблемага заррача бўлса ҳам расмиятчилик билан қарашга йўл қўймаслигимиз кераклигини завод маъмурияти, партия ва касаба союз комитети доимо ўз диққат-эътиборида тутади. Шундай қилинса яхши натижаларга эришилади ва меҳнат интизомини бузувчилар сони кескин камаяди. Меҳнат интизоми эса, ишлаб чиқаришда асосий масала ҳисобланади.

Ф. ГУМИРОВ,
«Ташхимсельмаш» заводи коммунистик меҳнат номли йиғувчи-слесарлар бригадасининг бошлиғи.

Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариб, кўплаб кенг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришга аҳд қилган «Учқун» тўқимачилик галантерея фирмасининг ишчилари ана шу улуғ мақсад йўлида фидокорлик билан баракали меҳнат қилаяптилар. Корхонанинг кўпгина зарбдор ишчилари шу кунларда бўлғуси йил ҳисобига ишламоқдалар. Сиз мана бу суратда: корхонанинг ана шундай ишчиларидан бири моҳир тўқувчи Танзила Мусаевани кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

● Меҳнатда пешқадамлар

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЖОНКУЯРЛАРИ

Туристик анжомлар тайёрлаш цехининг рюкзаклар тикиш участкасида кичик бир станок стол устига ўрнатилган. Уни оддий бир ўзбек аёли бошқаряпти.

— Бу станокни ишчиларнинг ўзлари ихтиро қилдилар ва ўзлари ўрнатдилар, — дейди бош механика бўлимининг бошлиғи В. Шалунов.

Станокда бажарилаётган ишни кўздан кечирар эканмиз, унинг қўл меҳнатини енгиллаштириши билан бирга, иш сифати ва меҳнат унумдорлигини қанчалик ошираётганлигини ҳис этдик. Ишчи аёл девордаги электр тугмани босиб станокни ҳаракатга келтирди. Тайёрланаётган рюкзакнинг оғзига ўрнатиладиган пистон материалнинг ҳар икки томонидан қўйиб бўлингач, оёқ остидаги педаль босилди. Металл пресс оралиғида қолган пистон материалга икки томондан мустаҳкам бирлашди. Бир рюкзак оғзига гир айлантириб пистон қадаб чиқилгунча бир неча дақиқа вақт ўтди, холос.

Станокнинг ўрнатилганига атиги икки кун бўлибди. Илгари бу иш қўлда икки сумбэ ўртасига қўйилиб, болға билан уриб қилинарди. Бунда вақт ва меҳнат сарфлаб бажарилган ишнинг бракка чиқиши ҳеч гап эмасди. Эндичи?! Ҳам вақтдан ютиляпти, иш ҳам тез, ҳам соз бажарилмоқда. Тежалаётган пистонларни айтмайсизми?!

Бу ишларни амалга оширишда рационализатор ва ихтирочилар жонбозлик кўрсатмоқдалар. Коммунист Лутфулла Ғуломхўжаев бошлиқ ремонтчи-слесарлар бригадаси ишлаб чиқариш участка ва цехларидаги қўл меҳнати талаб қиладиган ишлар жараёнини механизациялаштиришда катта ҳисса қўшмоқдалар. Ана шу станокни механик А. Хромих, тўқимачилик инженерлари институтини тамомлаган Т. Орипов, Л. Ғуломхўжаев билан биргаликда яратдилар.

Корхона коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида ўн иккита рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий этиш билан 35 минг сўмлик иқтисодий фойда олишга аҳд қилган.

—Биргина ана шу станокни ишлаб чиқаришга жорий этишнинг ўзидан фабрика йилига ўн беш минг сўмликка яқин иқтисодий фойда кўрадиган бўлди.

Рационализаторлар бригадаси спорт товарлар фабрикасининг бошқа цехида ҳам мўмай фойда келтирадиган янгиликни жорий этдилар. Спорт товарлар цехида ўттиз икки бўлак чармдан футбол тўпи тикилади. Унинг биттасини бир киши қўлда бир ярим-икки иш кунида тикар эди. Бригаданинг ижодий фикр эгалари бу масалада ҳам катта иш қилдилар. Улар тўп чокларини машинада тикишнинг йўлини топишди. Бундай усулда ағдарма тўп тикиш жуда қийин, албатта. Лекин рационализаторлар қийинчиликни бартараф этишди. Бунинг учун ўрнатилган икки машинада икки ишчи — коммунист М. Умматов билан М. Аҳмедов сменада ўн тўрттага етказиб футбол тўпи тикяпти. Бу янгиликдан йилига ўн минг сўмга яқин фойда олиш мўлжалланмоқда. Чунки илгари ҳар бир тўпни тикиш 4,5—6 сўмга тушар эди. Машина туфайли бир тўпни тикиш учун 2,5 сўм сарфланмоқда.

Ҳозир механик-слесарлардан ташкил топган рационализаторлар бригадасининг таклифлари кўпгина цех ва участкаларда жорий этилган. Масалан, фабрикада ишлаб чиқарилаётган 54 номдаги буюмларнинг ҳаммасига корхона белгиси тикилиши керак. Бу белгилар алоҳида лента ҳолида тайёрланган. Уларни ўраш ва ёпиштириш олдидан қирқиш ишларини ҳам ана шу шовкозлар механизациялаштиришди. Бу ишчи кучини қисқартиш, меҳнат унумдорлигини ошириш билан бирга, йилига олти минг сўмга яқин иқтисодий фойда беради.

В. П. Шалунов столи устида бир неча бўлак чарм тасмалар ётибди.

— Булар нима учун керак бўлади?

— Бу тасмалар рюкзакларга ишлатилади. Улар турист ва альпинистлар учун зарурдир. Чарм бўлакларидан тасмалар қўлда қирқилади. Буюртмалар кўпайган пайтда шошилиб қоламиз. Эндиликда ана шу тасмаларни машинада қирқиб тайёрлаш устида бош қотиряпмиз. Иш қолипидан кўчди. Яқинда ишлаб чиқаришга жорий этиладиган ана шу янгиликдан ҳам йилига ўн минг сўмга яқин фойда кўрилади.

Йил бошида қабул қилинган социалистик мажбуриятда буюмларнинг ўн икки янги хилини ўзлаштириш қайд этилган эди. Бугунги кунда тўққиз номда янги хил буюмлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Булар — боксерлар, мотоциклчилар ва шоферлар қўлқопи, машғулот пайтида кийиладиган, гимнастлар ва самбочилар туфлилари, икки хил рюкзак ва бошқа номдаги буюмлардир.

Корхона ўзининг йил бошидан буён ишлаб чиқариши ўзлаштирилган ўн иккинчи буюми — икки юз жуфт боксерлар қўлқопини «Узспортторг»нинг Тошкент базасига юборди. Корхонада ишлаб чиқарилаётган буюмлар мамлакатимизнинг олтмишга яқин савдо базаларига юборилиб турилибди.

Ишчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақанинг авж олдирилганлиги, мусобақа натижаларига ўз вақтида якун ясалиб, ишчилар эътиборига етказиб турилганлиги туфайли фабрика коллективи маҳсулот реализация қилиш тўққиз ойлик планини муддатидан ўн кун олдин бажаришга муваффақ бўлди. Планга қўшимча олтмиш минг сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинди. Фабрика меҳнатчилари ишчи кучини оширмай туриб, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида юбилей йилидагига нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини 303 минг сўмга оширишлари керак. Бу вазифа муваффақиятли адо этилаётганлигини меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан қарийб беш процент ошганлигидан ҳам кўриш мумкин.

Фабриканинг қирқдан ортиқ коммунистлари ва ишлаб чиқариш илғорлари ўзаро социалистик мусобақанинг олдинги сафида бормоқда. Спорт буюмлар цехининг мастери Н. Мухлин, ишчи А. Исҳоқов, бичиқчи Б. Ҳошимов, И. Шафсай, галантерея цехининг мастери Е. Чугунова, ишчи В. Доброрезова каби ўнлаб ишлаб чиқариш илғорлари уч йиллик планларини бажариб, ҳозир келгуси йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Фабрика коллективи йиллик план ва социалистик мажбуриятларини декабрнинг биринчи ярмида бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. ОБИДХУЖАЕВ.

●Илм-фан ишлаб чиқаришга

ТАЪМИ-«БЕШ» БАҲО ОЛДИ

Қайнатгандан сўнг қумоқ-қумоқ бўладиган «Кабардинский» картошкасининг таъми татиб кўрилганида олий балл—«беш» баҳо олди. Ҳосили ҳам чакки эмас. Масалан, у Нальчик сорт участкасида гектар бошига 303 центнер—бу ерда кўп тарқалган «Мажестика» навидан 40 центнер кўп ҳосил берди. Янги навнинг таркибидаги крахмал модда ҳам биринчиликни қўлдан бермаяпти.

«Кабардинский» навли картошка шу йилдан бошлаб Кабарда—Балкарияда районлаштирилган сорт бўлиб қолди. Мутахассислар шу жойнинг шарт-шароитларига ўхшаш ерларда бу нав кенг тарқалади, дейишмоқда. Бу нав Кабарда—Балкария қишлоқ хўжалик тажриба станциясида чиқарилди.

Жаҳон бўйича экилувчи картошканинг тахминан учдан бир ҳиссаси мамлакатимизга тўғри келади. Деҳқонлар юздан ортиқ картошка навларини экишмоқда. Лекин бу навларнинг ҳар бири муайян ўсиш шароитларига мосланган. Селекциячилар мамлакатнинг турли зоналари учун энг серҳосил картошка навлари излашдан тўхташмаётир.

1973 йил «Кабардинский» навидан ташқари яна тўрт хил нав районлаштирилди. Қирғизистонда етиштириш учун «Анор» нави аталди. Бу навнинг картошкаси йирик, ўртача вазни 120 граммга боради. Латвия далаларида экила бошлаётган янги «Вита» навининг картошкаси бундан ҳам салмоқли: ўртача вазни 150 граммга боради. Бу навлар серҳосил ва асосий касалликларга чалинмайди.

Арманистонда янги «Степановский» нави машҳур «Лорха» навидан анча серҳосил бўлиб чиқди. Гектар бошига 50—130 центнердан кўпроқ ҳосил олинмоқда. Таркибидаги крахмал моддаси эса қарийб 2 процент ортиқ. Бундан ташқари картошка қишда яхши сақланади.

Калуга областида кўпайтирилаётган ўрта пишар «Мечта» нави универсал деб топилди. Ҳосили ҳам яхши. Донаси йирик ва крахмали мўл.

Ҳозир мамлакатимиз яхши картошка ҳосили кўтармоқда. Далаларнинг саховати селекцияга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлди. Шуни билган деҳқонлар ҳозирдан бошлабоқ уруғлик картошка етарли запасларини вужудга келтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Бунда чашнакчилар берган «беш» баҳолар ҳам назарда тутилади, албатта.

(ТАСС).

● Мусобақа натижаларини текширамиз

Муваффақият йўлидаги ғов

7-қурилиш бошқармасида мусобақа якунлари ҳар икки ойда якунланиб турилади. Ғолиблар аниқланиб моддий ва маънавий жиҳатдан тақдирланади. Натижада, бошқармада пешқадам, ташаббускор бинокорлар сафи ўсмоқда. Бу ерда ишлаб чиқаришдаги янгиликлар, илғор тажрибалар барчанинг мулки ҳисобланади, коллективлар ўртасида оммалаштирилади.

Бошқармада мусобақанинг ҳар икки ойда бир якунланиши меҳнат беллашувининг яна ҳам жонлантирилишига сабаб бўлмоқда. Буни ҳар сафар мусобақа натижаларида янги-янги бригадалар ғолибликни қўлга киритаётганидан ҳам билса бўлади.

Кунн-кеча бошқармада социалистик мусобақанинг ўтган икки ойлик якунлари кўриб чиқилди. Э. Мирзоитбоев бошлиқ бўлган комплекс бригада икки ойда 44 минг ўрнига 62 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариб, бошқарма бригадалари ўртасидаги меҳнат беллашувида биринчиликни эгаллади. Ғолиб коллективга илғорлик вимпели ва 60 сўм пул мукофоти берилди. Иккинчи ўринни Н. Корниенко бошлиқ комплекс бригада олди.

А. Кириенко бошчилигидаги бригада ҳам ўтган ойларда иш вақтининг ҳар бир минутидан унумли фойдаланиши, ишлаб чиқаришга янгиликларни жорий этишлари туфайли, ойлик планларни ошириб бажараётганлиги учун мусобақада учинчи ўринни эгаллади.

Умуман олганда бошқармадаги 16 бригаданинг ҳар бири ҳам илғорликка даъвогар бўлиб турибди. Бу эса бошқарма раҳбарларининг ишни тўғри ташкил этишга интилаётганлигидан далолат беради.

Бригада коллективларининг ишини бундан ҳам авж олдириш мумкинмикин?

Бу саволга ишлаб чиқариш илғорларидан Э. Мирзоитбоев шундай деб жавоб берди:

— Албатта мумкин. Биз иш олиб бораётган халқ хўжалиги институтининг лаборатория корпуси қурилишига мана, тўрт ойдирки плита, балка, қориш малар вақтида келтирилмаяпти. Шунинг учун баъзида қурувчиларнинг иш вақти бекор ўтаяпти.

— Ҳақиқатан ҳам шундай, — уни қувватлади комплекс бригаданинг бошлиғи В. Горсков. — Гоҳида бизга ригеллар келтирилса, колонкалар бўлмайди, ёки аксинча. Кўпинча объектларда у ёки бу материалнинг йўқлигидан ҳамкасбларимиз нолишмоқда.

6-қурилиш трестининг 7-қурилиш бошқармаси ҳам ҳал қилувчи йил планини муддатидан илгари бажариш, фақат сифатли бинолар бунёд этишга аҳд қилган.

Аҳдга яраша меҳнат қилишда социалистик мусобақани авж олдириш билан бирга, бинокорларни қурилиш материаллари билан таъминлашга ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Буни 7-қурилиш бошқармаси ва «Главташкентстрой»нинг саноат корхоналари бошқармаси раҳбарлари ёдда тутишлари керак.

Р. ХУДОИҚУЛОВ.

ДАСТЛАБКИ МАШҒУЛОТЛАР

Марксизм-ленинизм университетининг В. П. Чкалов номли авиация заводидаги филиалида, сиёсий мактаблар ва назарий семинарларда КЕЧА дастлабки машғулотлар бошланди.

Завод партия комитети янги ўқув йилининг бошланишига пухта тайёргарлик кўрди. Машғулотларни олиб бориш учун малакали пропагандистлар танланди, дастлабки машғулотни ўтиш бўйича тавсияномалар ишлаб чиқилди, пропагандистлар семинари ўтказилди.

Подшипник ремонти заводининг меҳнат аҳли республикамиз қишлоқ механизаторларининг буюртмаларини сидқидиллик билан бажармоқда. Мана бу суратда роликлар цехининг илғор ишчиларидан силлиқловчи Юрий Бровкин билан цех бошлиғи Хатам Абдураҳмоновни иш жараёнида кўриб турибсиз. Бу цех коллективи ҳам барча буюртмаларни ўз вақтида сифатли адо этмоқда.

ТУЯМЎЙИН УЧУН ЗАВОД

УРГАНЧ. Туямўйин қурилиш майдончасида барпо этилаётган бетон заводида машина-ускуналарни обкатка қилиш бошланди. Янги корхона бир соатда 72 куб метр бетон ишлаб чиқара олади. Бу ерда тайёрланган дастлабки бетон тўғон ҳамда ГЭС биносини қуриш учун етказиб берилади.

(ЎзТАГ).

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ЖАҲОНДА МАШҲУР ТАМҒА

Чимкентдаги автомат пресслар заводи (ЧАПЗ) тайёрлаётган машиналарни ўттиздан кўпроқ давлат — Узаро Иқтисодий Ердам Кенгашининг аъзолари бўлган барча мамлакатлар, шунингдек Франция, ГФР, Канада, Финляндия, Испания, Бразилия фирмалари сотиб олмоқда Чимкент конструкторлари ва ишчилари яратган дугостаторли пресслар, кўп позицонли автомат комбайнлар, гильотин қайчилар техникавий жиҳатдан жаҳондаги энг яхши намуналар даражасида туради. Мисол учун, «ФА—1732» пресси ўтган йили Лейпцигда ўтказилган баҳорги ярмарканинг олтин медалини олишга сазовор бўлди. Завод конструкторлари ишлаб чиқарилаётган машиналарни тинмай такомиллаштирмоқдалар. Улар тўққизинчи беш йилликнинг кридагина ўз кашфиётлари учун ўнбешта авторлик гувоҳномаси олдилар. Жаҳондаги саноати ривожланган кўпгина мамлакатлар бу техника янгиликларининг лицензиясини олмоқдалар.

Чимкент машинасозлари ишлаб чиқараётган прессларга талаб ошиб бормоқда. Ҳозирги беш йилликда машиналар ишлаб чиқариш икки баравар ошади. Корхона кенгайтирилмоқда.

Ҳар йили уч миллион сўмдан кўпроқ даромад олинади. Бу даромад ҳисобига турар жойлар қуриляпти. Йил сайин камида элликта квартира фойдаланишга топширилмоқда. Машинасозлар ўз санатория-профилакториясига эга. Бу йил Баргулюк тоғи чегарасида дам олиш базаси очилди. Яқин вақтларда заводнинг катта Спорт саройини қуриш ишлари бошланади.

КВЯТКОВСКИЙ.
АПН мухбири.
Чимкент.

ҒАЛЛАКОРЛАР УЧУН ШИФОХОНАЛАР

Кейинги йилларда колхоз ва совхозлар курорт шаҳарларида ўз санатория ҳамда дам олиш уйларини қура бошладилар. Мисол учун, Литвада қурилиш ишларини мувофиқлаштириб туриш учун 1967 йилда қишлоқ хўжалик ходимлари шифохоналарининг республика бирлашмаси юзага келтирилган эди. Мазкур бирлашманинг бошлиғи Станисловас Малинаускас АПН мухбирига қуйидагиларни айтди:

— Бу кооператив ташкилотида 700 колхоз, 85 совхоз, 82 қишлоқ хўжалик илмий муассасаси ва бошқа муассасалар қатнашяпти. Бирлашманинг ҳар бир коллектив аъзоси дам олиш уйи ёки санаторийдэ муайян сондаги ўринга эга бўлишни истаётгани ҳақида буюртма беради ва бирлашма билан шартнома тузиб тегишли ҳақини тўлайди.

Олти йил мобайнида Бирштонасдаги курортнинг хушманзарали жойида санаторий типидаги пансионатлар, Болтиқ денгизининг қирғоқларига яқин ерларда тўрт дам олиш уйи ва пионерлар лагери, Друскининкай курорт шаҳрида санаторий қурилди. 1972 йилда бу шифохоналарда қишлоқ хўжалигининг 11.200 ходими дам олди ва даволанди. Бироқ, талаб тобора ошаяпти. Биз янги шифохоналар қурамиз. 1975 йилга бориб бир вақтнинг ўзида 2000 дан кўпроқ киши, йилига эса 25.800 киши дам оладиган ва даволанадиган бўлади.

...Мен бирлашма шифохоналаридан бири «Эгле» санаторийсида бўлдим, у гўзал қарағайзорга жойлашган. Бу ер йилнинг ҳар қанақа фаслида дам олиш учун яхши жой.

— «Эгле» санаторийси бир вақтнинг ўзида 280 кишини 24 кунлик муддатга қабул қилаолади,—деди санаторий бош врачи Рамуальдас Степанаускас, — 1973 йил охирига бориб «Эгле»да клуб, поликлиника, алоқа бўлими ишга туширилади. Келгуси йилда эса санаторийнинг яна бир турар жой корпусини қуриш тугалланади.

Бронюс АКСТИНАС
АПН мухбири.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ НАРХ-НАВО ДАВЛАТ КОМИТЕТИ ВА СССР САВДО МИНИСТРЛИГИДА

СССР Министрлар Совети топшириғига биноан СССР Министрлар Совети нарх-наво давлат комитети ва СССР Савдо министрлиги 1973 йил 1 октябрдан бошлаб қуйидаги молларнинг давлат чакана нарҳларини камайтирди:

«Болонья» типидаги газламадан тикилган плаш ва курткалар ўрта ҳисобда — 30 процент.

Трикотаж капрон газламадан тикилган эркаклар сорочкалари ва хотин-қизларнинг блузкалари ўрта ҳисобда — 15 процент.

Хотин-қизлар учун атцетат ипакдан тикилган трикотаж ички кийимлар ўрта ҳисобда — 12 процент

Тивитли синтетик ипдан тикилган уски трикотаж кийимлар ўрта ҳисобда — 20 процент.

Пероли ва шарикли авторучкаларнинг айрим моделлари ўрта ҳисобда 16 процент.

Штапель газламалардан болалар учун тикилган кийимларнинг чакана нархлари ҳам ип газлама буюмлар нархи даражасигача пасайтирилди.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Нашриёт туҳфаси

„СИР ОРТИДАН САФАРГА“

«Медицина» нашриёти ўз китобхонларига атоқли совет онколог олими Александр Васильевич Чаклиннинг оммабоп тилда ёзилган китобини медицина фанлари кандидати А. Шомаҳмудов таржимасида босмадан чиқарди. Китобга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор Абдурасулов муҳаррирлик қилган.

Мазкур китобда дунёда юрак-қон томири касалликларидан кейин иккинчи ўринни эгаллаб турган хавфли дард— рак проблемаси устида медицина фани қўлга киритган ютуқлар батафсил баён қилинган. Муаллиф Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг хавфли ўсмаларни ўрганиш бўлимининг раиси вазифасида ишлаб, кўп мамлакатларни кезиб чиқди. Олим илмий саёҳатлари давомида орттирган қизиқарли кузатувларини китобхонлар эътиборига ҳавола этган.

Рак касаллиги дунёнинг ҳамма қитъаларида учрайди ва ҳар қайси ўлка, областда ўзига хос тарқалиш географиясига эга. Китобнинг кўп қисми ана шу рак географиясига бағишланган. Касаллик пайдо бўлишига ва нотекис тарқалишига сабабчи бўладиган факторлар ҳикоя тарзида талқин қилинган.

Олим Ўрта Осиё республикаларида ўтказилган онкологик экспедицияларда иштирок этиб, маҳаллий шарт-шароит, зарарли одатларни мукаммал ўрганиши натижасида, жойларда оғиз бўшлиғи ракининг кўпроқ учрашига сабаб нос эканлигини аниқлаган.

Совет онкология фанининг отаси Николай Николаевич Петров. «Нос чекиш— одамларнинг ўз-ўзи устида онгсиз равишда ўтказган тажрибасидир», — деган эди.

Умуман олганда, мазкур китоб ракка қарши курашувчи шифокорлар ҳамда санитария маорифи ходимлари учун кейинги йилларда яратилган қўлланмадир.

Т. БОБОХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон онкология ва радиология илмий-текшириш институтининг илмий ходими.

«Юлдуз» тикувчилик фирмаси санитария-медицина хизмати бўлимининг шифокорлари Собир Раҳимов районидаги кўпгина саноат корхоналарининг коллективларига намунали медицина хизмати кўрсатиб келмоқдалар.

СУРАТДА: бўлим бош врачи Ҳусан Азизов билан ҳамшира Александра Калашникова беморни даволашяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

Тўсатдан бошланадиган хасталик

Дизентерия — грекча сўз бўлиб, ичак фаолиятининг бузилиши демакдир. Бу хасталикни махсус микроблар — дизентерия бактериялари қўзғатади.

Дизентерия микроблари жуда чидамли бўлиб, атрофдаги муҳитда анча вақтгача тирик сақланади. Масалан: сут ва сут маҳсулотларида, мева ва сабзавотлар сатҳида ўз ҳаёт қобилиятини анчагача сақлайди.

Дизентерия бактериялари сув ёки турли овқат маҳсулотлари билан оғиз орқали ҳазм қилиш йўлларига ўтгандагина одам дизентерия билан оғрийди. Ўткир ва сурункали дизентерияли беморлар ҳамда бактерия ташувчилар табиий шароитларда инфекция манбаи ҳисобланадилар.

Касаллик йил бўйи учраши мумкин. Бироқ ёз ва куз фаслида кўп учрайди, чунки бу даврда одам кўпинча ювилмаган мева ва сабзавотлар ейди, хом сут ичади, бундай пайтда пашшалар ҳам ланадилар.

Дизентерия ўткир ва сурункали бўлади. Ўткир дизентерия деганда кишининг касалланиб маълум вақт ичида мутлақо тузалиб кетиши тушунилади. Сурункали дизентерия эрта ва тўғри даволанмаслик, белгиланган парҳезга амал қилмаслик, шифокор берган маслаҳатлардан тўлиқ фойдаланмаслик ва бошқа сабабларга кўра пайдо бўладиган касаллик бўлиб, вақт-бевақт қайталаниб туради. Сурункали дизентерия бир неча йилга чўзилиши мумкин. Бундай беморлар касаллик манбаи сифатида хавфли ҳисобланадилар, чунки уларнинг ахлати билан дизентерия микроблари ташқи муҳитга вақт-бевақт чиқиб туриши мумкин.

Дизентерия микроблари одам организмига киргандан кейин, у дарҳол бетоб бўлиб қолмайди. Касалликнинг дастлабки белгилари кўрингунча орадан 1—7 кун, ўртача 2—3 кун чамаси вақт ўтади.

Одатда касаллик бирдан бошланади. Беморнинг эти увушиб, ҳарорати кўтарилади, қорнида, асосан чап биқинида оғриқ пайдо бўлади. Бир неча соат ўтгач ёки эртасига ич келиши кўпаяди.

Беморнинг аҳволи ёмонлашади, иштаҳаси йўқолади, тили караш билан қопланади.

Кейинги пайтда дизентериянинг ўта енгил ёки яширин шакллари ҳам аниқлана бошланди. Енгил ёки яширин шакллари билан оғриган беморлар кўпинча врачга мурожаат қилмай, ўзларича даволанадилар. Айрим вақтларда умумий аҳволлари ёмонлашмаганлиги учун айрим кишилар даволанишдан бош тортадилар.

Шуни унутмаслик керакки, енгил ёки яширин шаклли дизентерия билан оғриган беморлар даволанмасликлари ёки нотўғри даволанишлари сабабли сурункали дизентерияга мубтало бўлишлари мумкин.

Касалликдан кўра унинг олдини олиш катта аҳамиятга эга. Дизентериянинг олдини олишда шахсий гигиена қоидаларига амал қилиш керак. Бунда, овқатланишдан аввал қўлни яхшилаб совун билан ювиш, мева ва сабзавотларни истеъмол қилишдан олдин қайноқ сувда чайиш, фақат қайнатилган сут ва сувни ичиш керак. Овқат гигиенаси талабларини бажариш (маҳсулотларни сақлаш, уларни кулинария жиҳатидан ишлаш), шунингдек пашшаларни қириш катта аҳамиятга эга: яъни кир ўра ва тозаланадиган ўраларни, ахлат яшикларини тўғри қуриш, тозалаш, 10 процентли ДДТ эритмаси билан пашшаларни қириш, ишлаб чиқариш корхоналарида эса ДДТ дусти пуркаш, ёпишқоқ қоғоз ёрдамида йўқотиш керак.

А. ҚОДИРОВ,
шифокор врач.

Тиббий кашфиётлар тарихидан

ИГНА БИЛАН ТОМИРГА

1628 йилда В. Гарвей катта ва кичик қон айланишини кашф этди. Демак, қонга «клизма қилиб дори юборса бўларкан-да,» деган фикр туғилди. Биринчи бўлиб бу тажрибани селизиялик врач Матеус Готтфрид Пурман синаб кўрди. Бузоқ қонини мохов хотинга қуйди. Уз томирига эса қандайдир дори юбориб, оз бўлмаса ўлиб қолай деди.

Орадан анча вақт ўтгандан сўнг бостонлик врач Гейл ўзига-ўзи дори юборди. Бир куни у томирига касторка ёғини (канакунжит. мойини) юборди, умри узоқ экан, ўлмай қолди. Бу иккովлари томир орқали қонга номувофиқ дори юборгандилар. Пауль Эрлих 1910 йилда заҳмга қарши дори —салварсан топди. Салварсанни тўғридан-тўғри қонга юбориш (инъекция) учун махсус асбоб—шприц кашф этилди. Шу вақтдан бошлаб медицинада, «бай-байга» қарамай шприц орқали тери остига, мушакка ва томирга дори укол қилиш фахрий ўрин олди.

ТОМИРДАН ЮРАККА

1928 йилда врач Верне Форсман ингичка ва узун эластик трубкани ўзининг қўл вена томирига киргизиб, аста-секин юраккача, сўнг унинг даҳлизига, ўтдан қоринчасига етказа билган . Бу тажрибани амалга оширишда врач А. Корнан ва Д. Ричардсон кўмаклашганлар. 1957 йилда, бу учала азамат Нобель мукофотига сазовор бўлди. Чунки бу кашфиётнинг фойдаси ва иқболи бепоёндир.

ВАЗН ВА ҲАРАКАТ

Ҳаракатнинг вазнга алоқаси борми деган саволга биринчи бўлиб врач Феликс Шенк (Швецария, 1870 йил) жавоб берди. У биринчи куни эрта наҳордан кечгача сайр қилди. Уч соат лабораторияда ишлади. Яна уч соат сайр қилди. Соат 9 гача гимнастика билан шуғулланди. Поездда Берндан Тунга келди. Орқасига яёв қайтди, яъни 30 километр масофани босиб ўтди. Иккинчи кечаси яна яёв юриб чиқди, Учинчи куни оддий ишларни бажариб юрди. Учинчи кечаси ухламади, аммо тинкаси қуриб, сайр қилолмади. Тарозуга торттирса, салкам икки кило озибди.

ҲАЁТ ТАРЗИ ВА ОРГАНИЗМ

Ҳаёт тарзи одамга қандай таъсир қилади? Буни синаш учун XVI асрда яшаган венециялик врач Санторио мана бундай машаққатли тажриба ўтқазди. У стол, стул ва кроватини тарозуга жойлаштирди. Ишлайдими, ёзадими ёки ўтирадими, ётадими, дарров кўрсаткич асбобларга боқади, ёзиб олади.

Бу хил ҳаёт бир ой эмас, бир йил эмас, балки қарийб 30 йил давом этади. У 1614 йилда «Тенгликлар медицинаси ҳақида» деган китоб чоп этади, шунда у термометрни такомиллаштирди, ҳаво намлигини ўлчаш учун махсус асбоб кашф этди. У ҳаттоки кўзга кўринмас, яъни тери орқали олинадиган нафасни ҳам аниқлади.

З. Эгамбердиев тўплаган.

Истеъдод

Арманистон ССР. Ереванданги 132-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчилари орасида бошланғич ҳарбий тайёргарлик дарсларига бепарво қарайдиган ўқувчини топиш қийин.

Мактаб ўқувчиларининг бу фанга бўлган муҳаббатини ўқитувчи—запасдаги гвардия подполковниги Сергей Минасович Нагапетян уйғотди. Жанг қилиб Воронеждан рейхстаг деворлари ёнигача келган бу кадр ҳарбий бундан икки йил илгаригина запасга бўшаган эди. Лекин у ҳарбий форма кийимини ечмади ва педагоглик касбини танлаб олди.

Нагапетян ўқувчилар билан биргаликда бошланғич ҳарбий тайёргарлик кабинетини ва отиш тирини жиҳозлади. У ўзи ўқитаётган фанга ўқувчиларнинг қизиқишини уйғота билади ва жуда талабчан. Утган йили С. Нагапетян тарбияланувчиларидан 17 нафари «СССР граждан мудофаасига тайёр» зночогини олди. Подполковник олган 19 мукофот ёнига «СССР граждан мудофаасининг аълочиси» значоги келиб қўшилди.

Сергей Минасович катта жамоат ишини ҳам бажаради. У республика ҳарбий раҳбарлари методик кенгашининг раиси.

СУРАТДА: подполковник Нагапетян тўққизинчи синф ўқувчилари (чапдан ўнгга) С. Саркисян, Г. Бабаян, Н. Кумкумкян билан «ўз турган жойингни аниқлаш» деган темадаги дарсни ўтказяпти.

А. Бадалян фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Афросиёбнинг археологик кузи

САМАРҚАНД. Ўзбекистон Фанлар академиясининг археология институти олимлари Самарқанддаги қадимий Афросиёб шаҳарчасини тадқиқ қилиш билан шуғулланишни давом эттириб, ўн бешинчи археология мавсумни бошлаб юбордилар. Деворларига чизилган суратлар сақланиб қолган уйни қазиш давом эттирилмоқда. Суғд мўйқалам усталари мана шу уйнинг меҳмонлар қабул қилинадиган зали деворига ҳарбий кийимдаги сарбознинг, душман найзаси санчилиб йиқилган жангчининг суратларини, анъанавий меҳмондорчилик манзарасини чизганлар. Қадимий заргарлар ясаган буюмлар — тақинчоқлар, маржонлар, узуклар топилди. Афросиёбнинг ўзида қурилган шаҳар тарихий музейида археологлар топган нарсаларнинг ҳаммаси тез орада кўргазмага қўйилади.

(ЎзТАГ).

Маҳалла университети

Октябрь районидаги Собир Раҳимов номли маҳалла клубида Ўзбекистон онкология ва радиология илмий-текшириш институти олимлари ташаббуси билан ташкил қилинган саломатлик университети мунтазам ишламоқда. Бу олижаноб ишга таниқли олим, медицина фанлари кандидати Раҳим Алимов раҳбарлик қиляпти. Яқинда маҳалла аҳли Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, медицина фанлари кандидати З. Эгамбердиевнинг «Овқатланиш гигиенаси» мавзуига бағишланган лекциясини тинглади. У овқатланиш режимига риоя қилиш инсон саломатлигини сақлашда муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳаётий мисолларда кўрсатиб берди.

Университетда ёш олима, медицина фанлари кандидати Насиба Абдураҳмонова «Усмирлар гигиенаси» ҳақида сўзлаб, тингловчиларни қизиқтирган саволларга жавоб берди ва маҳалла медпунктида беморларга керакли консультатив ёрдам кўрсатди.

Б. ТУРСУНХУЖАЕВ.

Жаҳон ойнаси

Қотиллар тийиб қўйилсин!

ЛУИС КОРВАЛАННИНГ ҲАЁТИ ХАВФ ОСТИДА

НЬЮ-ЙОРК. Информация агентликларининг Сантьягодан хабар беришича, Чили ҳарбий хунтаси Чили Коммунистик партияси Бош секретари Луис Корвалан қамоққа олинганлигини ва у ҳарбий трибунал деб аталмиш трибунал қўлига топширилганлигини эълон қилди, маълумки, бу трибунал чилилик кўп ватанпарварларни ўлимга ҳукм қилган.

Чилидаги исёнчилар Луис Корваланни хунта излаётган халқ бирлиги блокига кирган партиялар раҳбарларининг рўйхатига киритган эдилар.

Агентлик таъкидлайдики, Чили Компартиясининг Бош секретари дарҳақиқат қамоққа олинган бўлса, унинг ҳаёти жиддий хавф остида қолади.

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ Коммунистик партиясининг Миллий раиси Генри Уинстон ва АҚШ Коммунистик партиясининг Бош секретари ГЭС Холл Чили ҳарбийлари Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корваландан ўч олиш таҳдидига қарши оммавий норозилик кампаниясини бошлашга даъват қилдилар.

Г. Уинстон ва Г. Холл махсус баёнотда айтадиларки, «Луис Корваланнинг қамоққа олинганлиги ва у ҳарбий трибунал қўлига топширилганлиги тўғрисидаги хабарлар унинг ҳаёти жуда катта хавф остида қолганлигини билдиради». Чилида демократияни бостирган, президент Сальвадор Альендени ўлдирган кучлар, деб таъкидланади баёнотда, ҳеч иккиланмай Чили меҳнаткашларининг раҳбари Л. Корваландан ҳам ўч оладилар. «Биз Қўшма Штатлардаги ва бутун дунёдаги демократик кайфиятдаги барча кишиларни дарҳол ҳаракат қилишга астойдил даъват қиламиз. Жаллодларнинг қўли ушланмоғи лозим!

ПАРИЖ. Франция Компартиясининг Бош секретари Ж. Маршенинг «Ю м а н и т е» газетасида босилган мақоласида айтиладики, Чили хунтаси қамоққа олган Чили Компартиясининг Бош секретари Луис Корваланни ва ҳаётлари қил устида турган ҳамма кишиларни қутқариб қолмоқ учун Франция меҳнаткашлари, Франциянинг бутун халқи норозилик ва бирдамлик ҳаракатини янада кенгайтириб юборишлари зарур.

ФКП Бош секретари таъкидлаб айтдики, Л. Корвалан қамоққа олинганлиги тўғрисидаги хабар неча ўн йиллар мобайнида ўз халқининг озодлик курашида у қандай ўрин тутиб келганлигини билган барча француз демократларни — Чили дўстларини ларзага солди. Ҳозир, деб ёзади Ж. Марже, сотқин генераллар унинг ўртоғи С. Альенде ва бошқа кўп кишиларни қандай ўлдирган бўлсалар Л. Корваланни ҳам шундай ўлдиришга тайёргарлик кўрмоқдалар. Қотилларнинг қўли ушланмоғи керак!

РИМ. Чили Коммунистик партиясининг Бош секретари Луис Корвалан қамоққа олинганлигининг дараги келгач, Италия Коммунистик партиясининг Сиёсий Бюроси Италиянинг барча демократлари, касаба союзлари, сиёсий ва жамоат кучларига мурожаат қилиб, Чилининг озодлиги ва мустақиллиги учун ҳақиқий курашчи ҳаётини қутқариб қолмоқ учун ҳамма ишни қилишга даъват этди. Биз дейилади мурожаатда, Италия ҳукумати ўртоқ Л. Корвалан ва Чилидаги барча сиёсий маҳбуслар ҳаёти ва хавфсизлигини гарантияламоқ, Сальвадор Альенде ва минг-минглаб меҳнаткашларнинг қора қонига беланган режимга хизмат қилувчи қотилларнинг қўлини ушлаш учун ўзининг бутун обрўсидан фойдаланиши кераклигини талаб қиламиз.

ИКП Сиёсий Бюроси Италиянинг барча жамоат кучларига мурожаат қилиб, Чили халқи билан бирдамлик кампаниясини янада кенг қулоч ёйдиришга, исёнчилар террорига қарши ғоят қонуний норозилик билдиришга даъват этади.

(ТАСС).

ҚАРШИЛИК ҲАРАКАТИ ҚАТНАШЧИЛАРИ ХАЛҚАРО ФЕДЕРАЦИЯСИ БЮРОСИНИНГ МАЖЛИСИ

БОНН. (ТАСС). Қаршилик ҳаракати қатнашчилари халқаро федерациясининг бюроси тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессида қатнашиш учун шу федерациянинг кўп кишилик делегациясини Москвага юборишга қарор қилди. Делегацияга қаршилик ҳаракати қатнашчилари халқаро федерациясининг раиси А. Банфи (Италия) бошчилик қилади.

Мазкур халқаро федерация бюросининг Франкфурт — Майнда бўлиб ўтган мажлисида шу ҳақда қарор қабул қилинди.

Қаршилик ҳаракати қатнашчилари халқаро федерациясининг бюроси резолюция ҳам қабул қилди. Резолюцияда Чилидаги ҳарбий исён қаттиқ қораланади ҳамда Чили халқининг исёнчилар террорига қарши кураши билан бирдамлик изҳор қилинади.

Ишчилар қардошлиги мустаҳкамланмоқда

Англиядаги «рангли» ишчиларнинг аҳволи ҳамиша қийин бўлиб келди. Лекин бу ерда муҳожирлар ҳақидаги қонун кучга кирганидан буён уларнинг аҳволи ҳалокатли бўлиб қолди. Лордлар палатаси бу қонун «ретроспектив» жорий этилиши керак, — деб қарор қилди. Бунинг маъноси шуки, бу қонун кучга киришидан олдин Англияга келган минглаб муҳожирлар ҳам унинг таъсири остида бўладилар ва конституциянинг ҳамма ҳуқуқларидан маҳрум этиладилар.

Бу қонуннинг қабул қилиниши чиндан ҳам даҳшатли оқибатлар келтирди, минглаб кишилар мамлакатдан чиқариб юборилиш ҳавфи остида қолди.

Бу мусибатларнинг ҳаммаси «рангли» муҳожирларгагина тааллуқли. Оқ танли муҳожирлар эса, бу мамлакатга бемалол келиш ва кетиш ҳуқуқига эга.

Афсуски, «рангли» муҳожирлар ўзларининг оқ танли ҳамкасблари томонидан ҳамма вақт ҳам қўллаб-қувватланмаяпти. Чунки, ирқчиларнинг кўп йиллар давомида олиб борган пропагандаси ҳатто ишчилар синфининг айрим қисми ўртасида ҳам илдиз отган.

«Рангли» ва оқ танли ишчиларнинг биргаликда ҳаракат қила бошлагани тобора кўпроқ сезиляпти. Бундан бир неча ҳафта илгари Лондонда турли мамлакатлардан келган ўн минг муҳожир ишчи ва оқ танли ишчиларнинг ягона фронтини ташкил этишга олиб келган конференция ва оммавий намойиш бўлиб ўтди. Улар ҳаракат қилишнинг умумий программасини ишлаб чиқдилар. Бу намойиш яна шунинг учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлдики, илгари муҳожир ишчиларнинг гуруҳлари Англия меҳнаткашлари билан бирлаштирилмагандагина эмас, балки улар ўзаро ҳам жуда бўш боғланган эдилар. Ҳозир аҳвол ўзгармоқда. Ишчилар пролетар интернационал бирдамлигини мустаҳкамлаш йўли билангина синфий танлар фронтида янги муваффақиятларга эришиш мумкин эканлигини англамоқдалар.

Беатрис ХАММЕРЛИНГ,
инглиз журналисти.

(АПН).

ПРАГА КЕНГАЙМОҚДА

ПРАГА. Чехословакия Компартияси ва республика ҳукумати қурувчилар, коммунал хўжалик ходимлари, Праганинг барча аҳолиси олдига ўзларининг қадимги шаҳарларини янада кўркам қилиш вазифасини қўйдилар.

Прагаликлар шу беш йилликда 40 мингтача янги квартира оладилар. Шаҳарнинг шимолий қисмида қад кўтарган янги районлар кетидан Праганинг жануби-ғарбий чеккаларида жадал суръатлар билан иморатлар қурила бошлади.

Шаҳар уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилиши билан бирга уни кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш соҳасида ҳам катта ишлар қилинмоқда. Ҳозир жон бошига ўрта ҳисобда 30,5 квадрат метр кўк дарахт тўғри келса, 1975 йилга бориб, 34,5 квадрат метр тўғри келадиган бўлади.

(ТАСС).

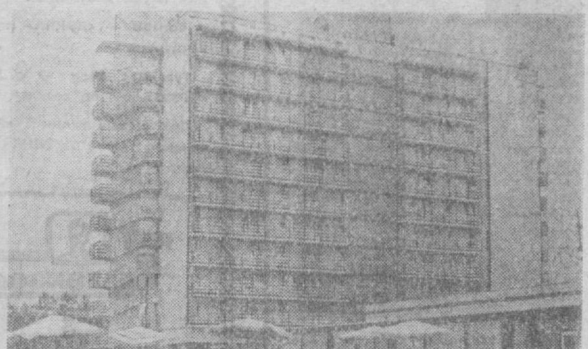

ЮГОСЛАВИЯ СОЦИАЛИСТИК ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИ. Қадимий Загребда кенг миқёсида турар жой қурилиши олиб бориляпти. Минглаб оилалар шинам квартираларга кўчиб киришди.

СУРАТДА: шаҳарнинг янги районида.

ТАНЮГ—ТАСС фотоси.

„Нью эйж“ журналининг ёзганлари

ДЕҲЛИ. «Нью эйж» журнали КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Тошкентда сўзлаган нутқига бағишлаб редакцион мақола чиқарди.

Бу мақолада шундай дейилади: бизнинг халқимиз совет раҳбари Л. И. Брежневнинг Тошкентдаги нутқида Ҳиндистон тўғрисида айтган дўстона ва хайрихоҳлик сўзларини зўр қувонч ва мароқ билан кутиб олди. Атоқли халқаро арбоб ва социализм мамлакатининг давлат раҳбари улуғ совет халқининг ҳинд халқига нисбатан ҳис туйғуларини ифода қилди. Тинчлик, миллий озодлик, социал тараққиёт ва социализм ишига улуғ совет халқининг қўшган ҳиссаси мислсиздир. Биз, ҳиндлар учун бу сўзлар алоҳида аҳамиятга эга, чунки бу сўзлар кўп йиллардан бери бизни энг оғир пайтларда ва энг мушкул ҳолларда қўллаб-қувватлаган содиқ дўстларимизнинг сўзидир. Бу сўзлар ҳар иккала мамлакатларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тобора мустаҳкамланаётганлигидан далолат беради, деб уқтириб ўтади журнал.

Битимга мувофиқ

ИСЛОМОБОД. (ТАСС). Урушдан кейинги проблемаларни ҳал этиш тўғрисида Ҳиндистон билан Покистон ўртасида тузилган шартномага мувофиқ покистонлик ҳарбий асирлар ва граждан шахсларни Ҳиндистондан эвакуация қилиш бошланди. АПП агентлигининг Лаҳордан хабар беришича, покистонликларнинг 842 кишидан иборат биринчи группаси махсус поездда Ҳиндистондан келди.

ОДДИЙ КУНЛАРДАГИ ҚОТИЛЛИКЛАР

Уша куни Шимолий Ирландиянинг Белфастдаги курорт шаҳарчасидан 50 километр наридаги курорт шаҳарчаси Ньюрида юзига ниқоб кийган тўрт нафар қуролли киши 20 яшар католик Шин Макдонелнинг машинасини тўхтатишди. Улар унинг қайлиғини автомобилдан туртиб чиқаришди, Шинни эса олиб кетишди. Тез орада бу йигитнинг ўқлар билан илма-тешик қилиб юборилган жасади шаҳарча чеккасидан топилди.

Уша куни кечқурун Белфастнинг студентлар шаҳарчасидаги биноларидан бирининг ер тўласида бир неча портлаш эшитилди. Бу ерга етиб келган солдатлар ва ўт ўчирувчилар вайроналар тагидан оғир яраланган эркак ва аёл кишини чиқариб олишди. Буни экстремистлар бомба тайёрлашда кенг фойдаланаётган «портловчи моддаларнинг яширин фабрикаси» портлатган, деб тахмин қилишди.

Шундан бир неча соат кейинроқ Шимолий Ирландия ва Ирландия республикаси ўртасидаги чегарада автоматдан кетма-кет отилган ўқлардан 60 яшар аёл ўлдирилди. Полиция бу қотиллик афтидан «янглишиб» қилинган. унинг автомобилини ўққа тутган киши бошқа бир овни кутиб турган бўлса керак, деди.

Яна бир неча соатдан кейин Портдаунда кичик закусхона олдида портловчи модда қўйилган автомашина портлаб кўкка кўтарилди. Беш нафар кишининг аъзойи бадани куйди ва яраланди. Уларни госпиталга жўнатишди.

Ольстердаги оддий бир куннинг якуни ана шунақа. Рейтер агентлиги мухбирининг яқинда Белфастдан хабар қилишича Шимолий Ирландияда тўрт йил ичида салкам 900 киши ҳалок бўлган.

Англия матбуоти бу каби ҳодисалар тўғрисида хабар қилар экан, бу Ольстерда озчиликни ташкил этган католиклар билан Англиядан келган ва ҳозир мазкур автоном вилоятда аҳолининг кўпчилик қисмини ташкил этаётган протестантлар ўртасидаги диний душманликнинг муқаррар натижасидир деб кўрсатишга одатланган. Лондонга эса қизишиб кетган икки томоннинг шаштини қайтариш ва жанжалларини ҳал қилиш учун уринаётган «келиштирувчи» роли ажратиб берилган.

Бироқ, Англиядаги буржуазия пропагандистларнинг кўнглига хўш келадиган мазкур манзара уларнинг ўз тасаввурларидагина мавжуд бўлса керак. Ҳақиқатда эса Лондон ва Шимолий Ирландиянинг рухсати билан католик аҳоли ўнлаб йиллардан буён очиқдан-очиқ камситилаяпти. Протестантлар ўнлаб йиллар мобайнида ишга жойлашиш, квартирани ижарага олишда, билим олишда католиклар олдида афзалликларга эга бўлиб келмоқда. Озчиликни ташкил этган католикларнинг энг оддий ҳуқуқ ва эркинликларини қўпол равишда оёқ ости қилаётган протестантлар буржуазияси ўнлаб йиллардан бери инглизлар билан бирга Ольстер ҳокимиятига бошчилик қилиб келади.

Ҳокимият билан ҳуқуқсизлик, қашшоқлик билан бойлик ўртасида кескинлик охирги чекига етгач, Шимолий Ирландияда қонли тўқнашувлар бошлангач, Лондон бу вилоятни бошқариш ишини тўла равишда ўз қўлига олди. Бу ерга 17 минг кишилик армия, танклар, бронетранспортерлар келтирилди. Ҳар қандай «шубҳали» кишиларни қамоқхона ёки концлагерларга кўп ойларга судсиз қамаб қўйиш тўғрисидаги қонун қабул қилинди. Хўш, «кучларни намойиш» қилиш натижалари қандай бўлди?

Шимолий Ирландия кўчаларида илгаригидек автоматдан кетма-кет ўқ узган ва бомба портлаган овозлар эшитилади, озчиликни ташкил этган католиклар камситилмоқда ва жазосиз қолаётган протестантлар ультрасининг терроридан жафо чекмоқда. Фалакнинг гардиши билан ўша 28 август куни Англия маъмурлари шундан бир кун илгари ушланган протестант экстремистлар бошлиқларидан бири Томми Херронни қамоқдан чиқариб юбордилар. Гўё унга қарши «етарли далиллар» бўлмаганмиш. Ҳолбуки, Херрон вице-раиси бўлган «Ольстерни мудофаа қилиш уюшмаси» ўнларча қотилликлар ва бошқа жиноятлар учун жавобгар бўлгани ҳаммага маълум. Худди шу вақтнинг ўзида граждан ҳуқуқлари учун кураш олиб бораётган юзлаб кишилар ҳеч қандай айб қўймасдан Лондоннинг ушлаб қуролсизлантириш тўғрисида жорий этган қонунига мувофиқ қамоқхона ва концлагерларда азоб чекмоқдалар. Лонгкешдаги концлагернинг ўзидагина ҳозир салкам 600 киши қамалиб ётибди.

Яқинда Англия бош министри Э. Хит Шимолий Ирландияда бўлди. Лекин бу визит ҳеч қандай янгилик келтирмади. Консерваторлар ҳукумати Шимолий Ирландия масаласида илгаригидек зўравонлик йўлини тутиб, Ольстер демократик кучларининг Британия армиясининг ўзбошимчалигини тўхтатиш, судсиз ва терговсиз қамоққа олишларни бекор қилиш, Шимолий Ирландиянинг бутун аҳолисига граждан ҳуқуқлари ва эркинликлар берилиши ҳақидаги талабларни қондиришдан бош тортаяпти.

В. КУЗЬМИН.
(АПН).

Ёш скрипкачи.

Б. Шоюсупов фотоси.

●*Илм-фан—ишлаб чиқаришга*

„ТОБЛАНГАН“ ПОЛИЭТИЛЕН

Халқ хўжалиги ва рўзғорда полиэтилендан ясалган хилма-хил ашёлар ишлатилмоқда. Бу ашёлар енгил, пишиқ ва сув ўтказмайди. Аммо бу материал баланд ҳароратга чидаш бера олмайди, Шунинг учун ҳам унинг қўлланиш имкониятлари чекланган.

Хўш, полиэтиленнинг мана шу «қусри»ни қандай қилиб йўқотиш мумкин? Латвия ССР Фанлар академияси ёғоч кимёси институти билан Латвия Давлат университети кимё факультетининг олимлари полиэтиленга ионлантирувчи нурланиш таъсир эттиришга қарор беришди. Шу тахлитда полимер модданинг молекуляр структурасини ўзгартириш мумкин бўлди. Гамма-нур ёки тезлаштирилган электрон тарами туширилган полиэтилен анча эластик бўлиб қолади ва ҳатто икки юз градусли иссиқликда ҳам ўз шаклини ўзгартирмайди. Қуёш радиациясига ва органик эритувчи моддалар таъсирига ҳам бардош берадиган бўлиб қолади.

Бундан ташқари «тобланган» полиэтилен плёнкани қизиган ҳолатида анча чўзиш ҳам мумкин бўлиб қолди. Чўзиб совитилгач, шу ҳолатида қолаверади. Аммо материал яна қизитилса дарҳол аввалги ҳолатига қайтади. Бинобарин ундан озиқ-овқат маҳсулотларидан тортиб коррозиядан сақлаш лозим бўлган машина деталларигача ғоят хилма-хил буюмларни ўраш ва герметик ҳолга келтиришда фойдаланиш йўли очилади.

Латвиялик олимлар билан Москва «Пластик» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари «Термоплен» (иситиб ўралувчи полиэтилен плёнка шундай деб аталди) олиш технологиясини ишлаб чиқишди. Шу янгиликни ишлаб чиқариш ўзлаштирилаётган биринчи тажриба-саноат линияси барпо этилди.

Рига. (ТАСС).

ПЕРМДА ВИСТАВКА

Узбекистон Халқ рассоми Н. В. Кашина асарларининг виставкаси Пермга жўнатилди. Бу қадимий шаҳарда туғилган Надежда Васильевна ўз ижодий ҳаётининг деярли бутун эллик йилини Узбекистон диёрига ва кишиларига бағишлади. Рассом асарлари ўзбек диёрининг ёрқин образини яратди.

Н. В. Кашина виставкаси юртдошларининг илтимосига биноан Пермга жўнатилди.

(УзТАГ).

● *Ичкиликбозларга шафқат йўқ!*

БУ ИЛЛАТНИ ЙЎҚОТАЙЛИК!

СССР Министрлар Советининг ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши курашни кучайтиришга қаратилган Қарори ҳамда Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ана шу ҳақдаги Фармони эълон қилинганига бир йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Ана шу қарор ва Фармонда спиртли ичимликлар билан савдо қилишни камайтириш, айрим харидорларга (ёшлар ва балоғатга етмаганларга) спиртли ичимлик сотмаслик, умумий овқатланиш корхоналари ҳамда бошқа жойларда хизмат маданиятини ошириш белгиланган.

Бу ҳужжатларни амалга оширишда Тошкентда маълум ишлар қилинди. Ичкиликбозлик ҳамда алкоголизмнинг олдини олиш масалалари район советлари ижроия комитетларининг кенгашларида муҳокама қилинди, бу масала Фрунзе ва Ҳамза район Советининг сессиясида ҳам кўриб чиқилди. Бир қанча районларда бу масала корхоналар, қурилиш ташкилотлари коллективлари ўртасида муҳокама қилинди, спиртли ичимликлар билан савдо қилувчи магазинлар сони қисқарди.

Бироқ республикамиз пойтахтида ичкиликбозликка қарши кураш қониқарли даражада йўлга қўйилган, деб бўлмайди. Қабул қилинган қарорлар ҳамма вақт амалий тадбирлар билан мустаҳкамланаётгани йўқ. Баъзи корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари ичкиликбозликка қарши курашни қисқа муддатли компания деб тушундилар ва кейинги ойларда бу масалани ўз ҳолига ташлаб қўйдилар.

Бунинг оқибатида шаҳримизда спиртли ичимликларни меъёридан ортиқ истеъмол қилиш ҳали ҳам давом этмоқда. Айрим кишилар илгаригидек кўча-кўйларда, уйлар подъезди ва жамоатчилик жойларида спиртли ичимликлар ичишни давом эттирмоқдалар.

Шаҳримизда кейинги бир неча ой мобайнида рўйхатга олинган жиноий ишларни анализ қилиш шуни кўрсатдики, жиноий ишларнинг қарийб ярмиси маст ҳолда содир бўлган, безорилик эса кўпчилик ҳолларда ичкилик орқали юз бермоқда.

Тошкент шаҳар судида яқинда кўриб чиқилган бир жиноий ишни мисол келтирайлик. Пластмасса буюмлари заводининг прессчиси Головко ишлаб чиқаришда ичиб олиб, жанжал кўтарганлиги учун унга жамоатчилик ва маъмурият томонидан бир неча бор таъсир кўрсатилди. Лекин бу унга кор қилмади. Муттасил ичиб, хотинини урадиган одат чиқарди. Шунингдек, бир подъездда яшовчи қўшниларини қўрқитди. Шунга қарамай завод маъмурияти ҳам, жамоатчилик ташкилотлари ҳам, ички ишлар органлари ҳам безорини жиловлаб қўйиш учун бирон бир қатъий чора кўрмадилар. Головконинг ваҳшийлиги шу даражага бориб етдики, охири ўз фарзандини ўлдирди. Одил суд Головкони ўлим жазосига маҳкум қилди. Бу ҳукм яқинда Узбекистон ССР Олий суди томонидан маъқулланди. Головконинг жиноий иши ичиб олиб инсонлик қиёфасини йўқотган ҳар қандай безори ва маст-аласт кишиларга жиддий сабоқ бўлиши керак. Шу билан бирга, бу воқеа Головконинг безорилик хатти-ҳаракатларидан хабардор бўлган ва уни ўз вақтида тийиб қўйиш учун чора кўрмаган лавозимли кишиларга ҳам сабоқ бўлиши керак.

Ана шу пластмасса буюмлари заводида, «Главташкентстрой»нинг 70-қурилиш бошқармаси. 1-автобазасида ишчиларнинг ишлаб чиқаришга спиртли ичимликлар келтириб ичиш ҳоллари бўлди. Бу қандай аҳволга олиб келганлигини 3-механизациялашган кўчма коллоннада яқинда бўлиб ўтган воқеадан билса бўлади. Бу ердаги қурилиш объектларидан бирида коллектив ҳолда ичкиликбозлик бошланган. Унинг қатнашчиларидан икки киши — Панин ва Лавренко — жанжаллашиб, натижада Лавренко жароҳатланган ва касалхонага жўнатилган. Объектдаги қурилиш ишлари барбод бўлди.

Баъзи корхоналарнинг раҳбарлари ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши муросасиз вазиятни вужудга келтириш ўрнига, ичкиликбозларнинг маст бўлиб ишга чиқмаган кунларига ҳақ тўлаб, қонунни бузиб турган бир пайтларида ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш тўғрисида қандай гап бўлиши мумкин? Масалан, 46-автобаза шофери Нурулин кайф билан ишга чиққанлиги учун унга уйга кетишга рухсат берилган. Бу қилмиши учун эса унга атиги хайфсан эълон қилинди. Табелда эса унинг кун бўйи ишлаганлиги кўрсатилди. Ана шу автобазада автоколлонна бошлиғи В. Федоров бир неча бор ишга маст ҳолда келганлиги учун уни слесарликка ўтказиб қўйишди. Табелда эса маст бўлган кунларнинг биронтаси ҳам ўз аксини топмаган.

«Подъёмник» заводи ва бошқа бир неча корхоналарда ҳам шундай ҳоллар мавжуд.

Айрим коллективларда ичкиликбоз ва безориларга квартира, дам олиш уйлари ва санаторийларга йўлланма бериш каби имтиёзлар берилмоқда. Бундай кишиларни шу имтиёзлардан маҳрум қилиш тўғрисида белгиланган қонун етарли даражада қўлланилмаяпти. Спиртли ичимликларни ҳаддан ортиқ ичиб касал бўлган кишиларга касаллик варақаси бериш ҳоллари учраб турибди. Ваҳоланки, ана шундай «касалларга» амбулаториядан ва касалхонадан унинг вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотганлиги тўғрисида касаллик варақаси берилмаслиги қонунда кўрсатиб қўйилган.

СССР Министрлар Советининг Қарорида спиртли ичимликлар сотишни қисқартириш ва чеклаш чоралари кўзда тутилган. Шундай бўлса-да, спиртли ичимликлар сотиш қоидасига ҳамма жойда риоя қилинмоқда, деб бўлмайди. Баъзи магазинлар рухсат берилмаган ҳолда ўткир спиртли ичимликлар сотаётганига дуч келинмоқда. Вино ва арақлар ўз вақтида сотилмаяпти. Бунинг устига ичкиликни қўйиб сотиш, балоғатга етмаган ва маст кишиларга сотиш ҳоллари содир бўлмоқда. Яқинда текшириб чиқилган 77 та савдо ва умумий овқатланиш корхонасининг 69 тасида спиртли ичимликлар сотиш қоидаси бузилаётганлиги аниқланди. Масалан, Киров райпишчеторгининг 58-магазинида рухсатсиз спиртли ичимликлар сотилган. Чилонзор райпишчеторгининг 1-магазин сотувчиси Илҳомов ва 12-магазин сотувчиси Нормуҳамедов спиртли ичимликлар сотиш вақтига риоя қилмаганлар. Шунингдек, ичкиликларни бекитиб қўйиб, қимматга пуллаш ҳоллари учраб турибди. Идорадан ташқари қоровуллик ходимларининг шу иш билан шуғулланаётганликлари мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолдир. Октябрь районида шу иш билан шуғулланиш авжига чиққан. Прокуратура органлари ана шу масала бўйича махсус мурожаат қилишга мажбур бўлдилар. Унда магазин қоровуллари тунда спиртли ичимликларни қимматга сотаётганликлари тўғрисида кўплаб мисол келтирилган.

Шуни айтиш керакки, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг савдо бошқармаси ҳукуматнинг спиртли ичимликлар сотиш бўйича тартиб ўрнатиш тўғрисидаги Қарорини бажариш юзасидан ҳали ҳамма ишларни амалга оширди, деб бўлмайди. Баъзи ҳолларда уларнинг ўзлари қонунчиликка риоя қилмаяптилар. Масалан; Куйбишев райпишчеторгига қарашли 3-магазинга виноароқлар сотишга рухсат берилган. Бу магазин 15-шаҳар касалхонаси ҳамда ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаши инженерлари институтидек йирик ўқув юрти яқинига жойлашган.

Дастлабки кунларда кўпгина магазинларда спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қоидалари осиб қўйилган эди. Лекин бундай ёзувлар ҳозир ҳамма жойда ҳам кўзга ташланмайди. Ваҳоланки, СССР Министрлар Советининг Қарорида ана шу қоидаларда уни бузувчиларга қандай чора кўрилиши айтиб қўйилиши қайд қилинган. Лекин шаҳарнинг бирон магазинида бундай эълонни учратмайсиз. Ёки савдо бошқармаси ходимлари қонунни бажаришдаги ўз маъсулиятларини тушунишмаётганмикин?!

Сўнгги ойларда шаҳарда хонаки спиртли ичимликлар тайёрланаётганлиги маълум бўлди. Масалан, гражданин Староверкиннинг уйидан спиртли ичимлик тайёрлайдиган аппарати ҳамда 100 литр тайёр «маҳсулоти» олиб кетилди. Ҳамза райони территориясида спиртли ичимлик тайёрлаётган Тоханов ушланди ва унинг ҳам аппарати олиб кетилди. Лекин ички ишлар органлари ана шундай кишилар билан қатъий кураш олиб бораётганлари йўқ.

Бундайлар билан кураш олиб бориш учун жамоатчиликнинг муҳим роль ўйнаши даъват этилган. Афсуски ичкиликбозликка қарши курашга жамоатчилик етарли даражада жалб этилмаган. Масалан, шаҳар районларида ичкиликбозлик ҳамда қонун бузишликнинг олдини олиш мақсадида тузилган 52 та ҳамкорлик группасидан атиги 20 таси ишлаб турибди. Улар ҳам фаол иш олиб бормаяптилар. Алкоголизмга қарши курашда кўнгилли халқ дружиналари ҳамда ўртоқлик судлари катта роль ўйнашлари зарур бўлгани ҳолда улар бу масалада ташаббускорлик кўрсатмаяптилар.

Корхоналарнинг маъмуриятлари ва жамоатчилик ташкилотлари ички ишлар органларининг маълумотларини ҳамиша ҳам зудлик билан кўриб чиқаётганлари йўқ.

153-қурилиш трестининг 12-қурилиш бошқармаси раҳбарлари бошқарма ходимларининг бир йил давомида ўн марта жамоатчилик тартибини бузганликлари тўғрисида ўзларига келиб тушган маълумотдан атиги биттасини муҳокама қилганлар. Ишчи Трусенковнинг ҳушёрхонада бўлганлиги масаласини орадан тўрт ой ўтгандан кейин муҳокама қилишдан қандай манфаат бор дейсиз?!

Ичкиликбозлик ва алкоголизмни тубдан йўқотиш учун унга қарши муттасил муросасиз кураш олиб бориш керак. Шаҳар прокуратураси район прокуратураларидан ана шу масала бўйича қонунчиликни бажариш учун бир мунча қатъий ҳаракат кўришни талаб қилди. Фақат кўпчиликнинг кучи билан, кенг оммани жалб этиш йўли билангина ана шу иллатни тубдан йўқотишга эришиш мумкин.

Ғ. БУХОРОВ,
Шаҳар прокурори, давлат 3-класс юстиция маслаҳатчиси.

Спорт

ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА УЧУН

Испаниянинг Мадрид шаҳрида ўтаётган баскетбол бўйича Европа чемпионатида командалар финалга йўлланма олиш учун қизғин кураш олиб боришаяпти. Бунинг сабаби бор: биринчи ва иккинчи ўринларни эгаллаган командалар чемпионат медалларидан ташқари тўғри 1974 йил жаҳон биринчилигига йўлланма оладилар. Ана шу йўлланмалардан бирига совет баскетболчилари ҳақли равишда даъвогарлик қилмоқдалар. Куни кеча СССР командаси навбатдаги учинчи ғалабага эришди. Совет спортчилари бу сафар Туркия командасини 79:53 (36:24) ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Бошқа группада жаҳон чемпионлари — Югославия баскетболчилари мағлубиятсиз боришаяпти.

ЖАҲОН РЕКОРДИ

Болгариянинг Варна шаҳрида бўлиб ўтган енгил атлетика мусобақаларида ленинградлик спортчи Надежда Чижова ядро улоқтиришда янги жаҳон рекордини ўрнатди. Унинг улоқтирган ядроси 21 метр 45 сантиметр узоқликка бориб тушди. Бу аввалги рекорддан 25 сантиметр ошиқдир.

СОВЕТ ВОЛЕЙБОЛЧИЛАРИ ҒОЛИБ

Прагадаги жаҳоннинг энг кучли командалари иштирок этган халқаро турнирда волейбол бўйича СССР эркаклар терма командаси ғолиб чиқди. Улар финалдаги уч учрашувнинг ҳаммасида ютиб чиқишди, шу жумладан майдон эгалари — ЧССР терма командасини ҳам 3:0 (15:10, 15:12, 15:13), ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Ёш баскетболчилар машқ пайтида.
М. Нуриддинов фотоси.

● *Ҳар тўғрида*

ҚУШШУНОСЛАР ТАДҚИҚОТИ

БЕРЛИН. Хиддензее оролида жойлашган қушшунослик марказининг ходимлари ҳар йили 100 мингтача қушни халқалаб учирадилар. Немис олимлари даставвал хўжалик аҳамиятига эга бўлган, ёки ҳали оз ўрганилган парранда турларига қизиқишади. Масалан, оқ лайлак кам ўрганилган қушлар жумласидандир. Яқинда ГДР қушшунослари халқалаб учирган лайлаклари Ҳиндистонда тутилганлиги тўғрисида хабар олишди.

Ҳозирги вақтда мамлакатнинг қушшунослари СССР ва польшалик ҳамкасблари билан бирга кузда учиб кетувчи қушларнинг маршрутлари билан иқлимий ўзгаришлар ўртасидаги ўзаро алоқани ўрганишни мақсад қилиб қўйган тадқиқотлар ўтказмоқдалар.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3|X да **Қонли тўй**, 4|X да **Менинг жаннатим**, 5|X да **Хотинимнинг эри** (кеч соат 7 яримда).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —3|X да **Беш кунлик куёв**, 4|X да **Қачонгача мой ейсан**, 5—6|X да **Беш кунлик куёв** (кеч соат 7 яримда бошланади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ИВАН АНИСИМОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ УРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари —кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари — кундуз соат 12, 3 ва 7 яримда).

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

12 ОКТЯБРДА

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ:

12|X да — ДИЛОРОМ,
13|X да — СЕВГИ ТУМОРИ,
14|X да — ЭТИК КИЙГАН МУШУК (кундузи), ЗОЛУШКА (кечқурун),
16|X да — МАЙСАРАНИНГ ИШИ.
17|X да — **Бир актли балетлар:** «КАРМЕН-СЮИТА», «ОЙИМҚИЗ ВА БЕЗОРИ»,
18|X да — ДОН КАРЛОС,
19|X да — ТАНОВОР,
20|X да — ТРАВИАТА,
21|X да — ЗОЛУШКА (кундузи), ФЛОРИЯ ТОСКА (кечқурун).

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

Кино

3 ОКТЯБРДА

Қулфсиз эшик — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Тартиб учун қилинган жиноят «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Гул ва тош (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кечқурун).

Мени ҳали кўрасиз (10.00, 18.00), **Хонимлар ва жаноблар.** (20.00, 21.45): — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Угай она — «ЧАЙКА» (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари (2 серия) — «МОСКВА», «ВОСТОК» (кечқурун).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти (жуфт соатларда), **Тузалмас одам** (тоқ соатларда): — «ДРУЖБА».

Сангам — «КЎКЧА» (кечқурун).

Қора бўри — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

4 ОКТЯБРДА

Қулфсиз эшик — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», (жуфт соатларда).

Тартиб учун қилинган жиноят — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Мени ҳали кўрасиз (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00), **Хонимлар ва жаноблар** (20.00, 21.45): — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Угай она — «ЧАЙКА» (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари (2 серия) — «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сангам — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Тузалмас одам — «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «СПУТНИК» (жуфт соталарда).

ҲУРМАТЛИ ОТА-ОНАЛАР!

ЎЙИНЧОҚ МАГАЗИНИГА КИРГАН БОЛАНИНГ КЎЗЛАРИГА БИР БОҚИНГ! УЛАРДА СИЗ ЗЎР ҚУВОНЧ, ҲАЯЖОН ҲИСЛАРИНИ КЎРАСИЗ.

ДАРҲАҚИҚАТ, БОЛАЛАР ТУРЛИ-ТУМАН ЎЙИНЧОҚЛАРНИ СЕВАДИЛАР. БОЛАЛАРНИНГ ЎЙИНЧОҚЛАРГА БЎЛГАН ИШТИЁҚИНИ БЎҒМАНГ. ЎЙИНЧОҚЛАР УЛАРДА ИЖОД ҚИЛИШ, ФИКР ЮРИТИШ КЎНИКМАЛАРИНИ ҲОСИЛ ҚИЛАДИ.

«Ташхозкультторг» магазинларида

СИЗ БОЛАЛАРИНГИЗ, НЕВАРАЛАРИНГИЗ ДИДИГА МОС КЕЛАДИГАН ТУРЛИ-ТУМАН ВА РАНГ-БАРАНГ ЎЙИНЧОҚЛАРНИ ТОПАСИЗ.

МАГАЗИНЛАРИМИЗ АДРЕСИ:

3|1 — Куйбишев шоссеси (Қўйлиқ посёлкаси);
8 — Кооперативная кўчаси, 22-уй;
10 — Фарҳод кўчаси (ярмарка);
12 — «Радость» — Ш. Руставели кўчаси, 20-уй;
17 — Сергели йўлдош — шаҳарчаси;
22 — «1000 мелочей» — Муқимий кўчаси, 4-уй;
25 — Навоий кўчаси (шаҳар ярмаркаси);
37 — Олой бозори;
47 — Муқимий кўчаси, 1-уй;
60 — 4-турар жой шаҳарчаси.

«ТАШХОЗКУЛЬТТОРГ».

Телевизор

3 ОКТЯБРЬ
Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 «Сенинг оёқ кийиминг». Болалар учун телевизион фильм. 18.45 Ўқувчилар учун. «Юлдузча» телевизион журнали (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси. 19.30 Халқ контроли экрани. **Узбек тилида:** 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари. 20.50 Рангли телевидение. Ёш ижрочилар концерти. **Москва кўрсатади.** 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 Футбол бўйича УЕФА кубоги учун. «СЛАВИЯ» (София) — «ДИНАМО» (Тбилиси). Болгариядан олиб кўрсатилади. Ўйин охирида кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Ўқувчилар учун. «Пионерия маршда». 18.00 М. А. Шолохов ижодий фаолиятининг 50 йиллиги олдидан. «Тинч Дон» романидан парча. РСФСР халқ артисти П. Вишняков ўқийди. 18.30 Концерт. 19.20 Баскетбол бўйича эркаклар ўртасида Европа чемпионати. СССР—Румыния. Испаниядан олиб кўрсатилади. 20.00 «Артистлар, артистлар». **Тошкент кўрсатади.** 21.30 Рангли телевидение. «Зеҳн». Зийраклик, етуклик, ҳунар, нафосат. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган республика области ёшларининг телевизион турнири. Наманган — Бухоро. Такрорий кўрсатув.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

4 ОКТЯБРЬ
Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Спорт программаси. Футбол бўйича УЕФА кубоги учун. «ДИНАМО». (Киев)—«ФРЕДРИКСТАД» (Норвегия). Киевдан олиб кўрсатилади. 2. Футбол бўйича СССР чемпионати. «ДИНАМО» (Москва) — «СПАРТАК» (Москва). 20.00 Рангли телевидение. «Миллионлар ленинча университети. «Жаҳон тинчликсевар кучларнинг Москва конгресси шарафига». **Тошкент кўрсатади.** 20.30 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Узбек тилида:** 20.45 Шеърият мухлисларига. 20.55 «Олинган мажбуриятлар изидан». 21.10 «Ахборот» информацион программаси. 21.30 Пахтакорлар учун концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича Европа чемпионлари кубоги учун. ЦСКА —«ДУКЛА» (ЧССР). В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 15.00 Кўрсатувлар программаси. 15.05 Янгиликлар. 15.15 «Игорь полки ҳақида қўшиқ» ва рус маданияти». Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 15.45 «Африка. Аҳоли». Географиядан ўқув кўрсатуви. 16.10 «Инсон ҳаётида карта плани ва компаснинг аҳамияти». Табиатшуносликдан ўқув кўрсатуви. 16.40 «Крилов масаллари». Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 17.10 Рангли телевидение. И. Гайдн. «Вариациялар». Бир кўринишли балет. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Болалар учун рангли телевидение. «Ҳар бир расмда қуёш акси бор». 18.00 «Фан оламида». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Равшан ва унинг дўстлари». Болалар учун фильм-концерт. 18.55 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Комсомол зарбдор қурилишларида». Оҳангаронда чорвачилик комплекси қурилиши ҳақида кўрсатув. 19.25 Симфоник куйлардан концерт. 20.00 «Замандас» программаси. (қозоқ тилида). **Москва кўрсатади.** 20.30 Teлетомошабинлар талабларига мувофиқ концерт. 21.00 Кинокўрсатув. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Жанговар постда» (рус тилида). **Узбек тилида:** 22.30 Ўн минут музика. 22.40 Телевизион новеллалар театри. «Мовий осмон».

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

4 бет. Тошкент оқшоми. 3 ОКТЯБРЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—03724. Нашр В—2295.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02.49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.